

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Aktuální aspekty terorismu a jeho vliv na obyvatelstvo

Autor práce: Radek Kulhan

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Radek Kulhan

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Aktuální aspekty terorismu a jeho vliv na obyvatelstvo

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The current aspects of terrorism and its influence on the population

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul):

Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Mobilní telefon: 974 230 270

E-mail: stepan.kavan@email.cz

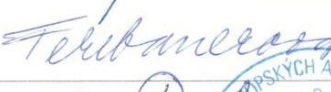

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Duben 2019

Cíl bakalářské práce:

Cíle jsou rozděleny na hlavní a dílčí. Hlavním cílem je zkoumání vnímání obyvatelstva vážných hrozeb terorismu v jejich životě. Dílčím cílem je charakteristika vybraných teroristických útoků.

Student: Radek Kulhan	30.4.2019	
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.	7.5.2019	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	17.5.19	
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	21.5.19	
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	23.5.2019	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KULHAN, R. *Aktuální aspekty terorismu a jeho vliv na obyvatelstvo : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 61 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: terorismus, boj proti terorismu, měkké cíle

Hlavním cílem bakalářské práce je zkoumání vnímání obyvatelstva vážných hrozeb terorismu v jejich životě. Dílčí cíl se zabývá charakteristikou vybraných teroristických útoků. Hlavní cíl byl naplněn dotazníkovým šetřením, který pojednává o přehledu strachu obyvatelstva České republiky.

Teoretická část je zaměřena na vymezení pojmu terorismus, na historický vývoj terorismu, na typy teroristických útoků, na měkké cíle a následně na boj proti terorismu v rámci místní, evropské a globální úrovně. V praktické části autor analyzuje odpovědi, které jsou získány pomocí dotazníkového šetření.

ABSTRACT

KULHAN, R., *The current aspects of terrorism and its influence on the population : bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2020. 61 s. thesis supervisor : Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: terrorism, combating terrorism, soft targets

The main aim of the bachelor thesis is an analysis of the population's perception of serious threats. The sub-objective involves the characteristics of selected acts of terrorism. The main aim was fulfilled by a questionnaire survey, which deals with an overview of the fear in the population in the Czech Republic.

The theoretical part is devoted to the definition of terrorism, the historical development of terrorism, types of acts of terrorism, soft targets and subsequently combating terrorism in the context of local, European, and global levels. In the practical part, the author analyses the answers which were obtained by the interview survey.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Vymezení pojmu terorismus.....	11
3 Historický vývoj terorismu.....	12
3.1 Raný terorismus	12
3.2 Moderní terorismus.....	13
3.3 Současný terorismus	14
4 Měkké cíle	16
4.1 Přehled měkkých cílů.....	16
4.2 Ohrožení měkkých cílů	17
4.3 Ochrana měkkých cílů	18
5 Typy teroristických útoků.....	21
5.1 Bombový útok	21
5.2 Zadržení rukojmí, únosy a vydírání.....	22
5.3 Sabotáže, dezinformace a propaganda.....	23
5.4 Vražda významných osob	23
6 Stupně ohrožení terorismem a systém vyhlašování	25
6.1 Stupně ohrožení	25
6.2 Vyhlašování stupně ohrožení	26
7 Boj proti terorismu	27
7.1 Boj proti terorismu na úrovni České republiky	27
7.2 Boj proti terorismu na úrovni evropské	31
7.2.1 Evropská unie	32
7.3 Boj proti terorismu na úrovni globální.....	34
8 Charakteristika vybraných teroristických útoků.....	38

9	Dotazníkové šetření.....	41
10	Diskuze	53
	Závěr	56
	Seznam použitých zdrojů	58
	Seznam zkratk.....	60
	Seznam grafů a obrázků	61

Úvod

Bakalářské práce je zaměřena na aktuální aspekty terorismu a jeho vliv na obyvatelstvo. Situace, která nastala, po útoku 11. září 2001 ve Spojených státech amerických celému světu oznámila, že lidstvo nebude řešit a zažívat pouze přírodní havárie a katastrofy, ale lidstvo bude čelit i narůstající hrozbě terorismu. Fenomén terorismus se pořád a stále vyvíjí a šíří se prakticky po celém světě. Pokud se téma terorismu bude řešit daleko více na veřejnosti a v médiích, je otázkou, zda tím spíše vzbudí obavy z tohoto fenoménu, nebo tím obyvatelstvu prospěje.

Na území České republiky nebyl doposud spáchán žádný závažnější teroristický útok, ale přesto se terorismem musíme zabývat, jako vážnou hrozbou. Zahraniční indície totiž nenaznačují, že by byl terorismus na ústupu. Nutné je zmínit, že události, které se do této doby nestali, se mohou lehce stát skutečností. Téma bakalářské práce bylo vybráno kvůli své aktuálnosti, a také pro autorův zájem k danému tématu.

Bakalářské práce je rozdělena na dvě části. Část teoretická a část praktická. V teoretické části se práce zabývá základními definicemi pojetí terorismu s následným historickým vývojem. Další kapitoly pojednávají o pojmech měkké cíle a boji proti terorismu na území České republiky, dále o terorismu na evropské úrovni a globální úrovni. Poslední kapitolou je charakteristika vybraných teroristických útoků, kde jsou stručně nastíněny vybrané útoky, které se staly od roku 1988 do roku 2005.

Praktická část udává, jestli je stále fenomén terorismu aktuální na území České republiky. Pomocí dotazníkového šetření autor dostal určitý přehled o strachu obyvatelstva z terorismu, jak na území České republiky, tak na území Evropské unie.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cíle bakalářské práce jsou rozděleny na hlavní a dílčí. Hlavním cílem je zkoumání vnímání obyvatelstva vážných hrozeb terorismu v jejich životě. Dílčí cíl se zabývá charakteristikou vybraných teroristických útoků.

V bakalářské práci je řešeno téma terorismu a jeho vliv na obyvatelstvo. Problematika terorismu nabývá na aktuálnosti a týká se každého z nás. V poslední době se počet teroristických útoků neustále zvyšuje, tudíž žádný stát nemá jistotu, že nebude dalším cílem. Terorismus se stal hrozbou 21. století a z toho důvodu se státy snaží zajistit maximální bezpečnost svých obyvatel.

V praktické části bude pomocí dotazníkového šetření kladen důraz na otázky týkající se strachu z vycestování do zahraničí a shromažďování osob v rámci kulturních a společenských akcí. Dotazníkové šetření bude zhotoveno na serveru www.survio.com, následně proběhne šíření dotazníků odkazem přes sociální sítě. Průzkum pomocí dotazníkového šetření přinese odpovědi na dané hypotézy, které budou v bakalářské práci stanoveny.

V této bakalářské práci autor použil především metodu dotazníkového šetření. Díky této metodě jsou zřejmá a graficky rozčleněná data týkající se obav z možného teroristického útoku. Na vzorku určité skupiny lidí je zkoumán a graficky znázorněn pocit z možné teroristické hrozby. Dále dotazník šetří a graficky zaznamenává pocit zabezpečení proti těmto hrozbám na úrovni státu a na úrovni Evropy. V diskuzi nad dotazníkovými šetřeními autor používá indukční metodu.

2 Vymezení pojmu terorismus

Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.¹

Terorismus nejde však přesně definovat, je to stále vyvíjející se fenomén, a proto zatím známé definice zcela nevystihují jeho podstatu. Obecně lze tedy terorismus chápat, jako metodu pro dosažení určitého cíle lze ho považovat za maximálně ostrou formou psychologické války, vedené malou skrytou skupinou nebo i jednotlivcem.²

Spisovatel Luis de la Corte Ibanéz ve své knize Logika terorismu (2009) popisuje terorismus jako: „*Promyšlenou sérii násilných a zstrašujících činů, které míří proti nebojícím obyvatelům a jsou naplánovány tak, aby psychologicky zapůsobily na mnohem větší počet osob, než jsou přímé oběti, a tak posloužily k dosažení konkrétního, skoro vždy politického cíle*“.³

Emil Souleimanov definoval terorismus ve své knize Terorismus, pokus o porozumění (2010) takto: „*Terorismus je zvláště nebezpečnou zbraní v moderním ohrožení bezpečnosti státu, protože používá násilí především a hlavně vůči civilnímu obyvatelstvu s cílem maximálních obětí. Přitom nešetří ani životy vlastních „bojovníků*“.⁴

V Českém encyklopedickém slovníku z roku 1993 je terorismus vymezen takto: „*Souhrn antihumánních metod hrubého zstrašování politických odpůrců hrozbou síly a užití různých forem násilí. Vedle individuálního terorismu existuje terorismus skupin, některé koordinují svoji činnost na mezinárodní úrovni (mezinárodní terorismus)*“.⁵

V posledních letech hrají především významnou roli všechny druhy médií, protože věnují zprávám o terorismu velkou pozornost. Terorismus, je metoda, která přesvědčuje společnost prostřednictvím strachu. Účelem může být zesměšnění vlády a

¹ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Praha: Police History, 1999.

² BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Praha: Police History, 1999.

³ CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. *Logika terorismu*. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia).

⁴ SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Sociologické aktuality.

⁵ BRADNOVÁ, Hana. *Encyklopedický slovník*. Praha: Odeon, 1993. Klub čtenářů (Odeon).

zpochybnění její legitimacy. Dalším účelem může být vyvolání paniky, děsu, nebo chaosu ve společnosti.⁶

3 Historický vývoj terorismu

Terorismus byl definován na konci 18. století. Tento jev ale sahá hluboko do minulosti. Politické násilí, braní rukojmí, útoky na veřejnosti, vyvolávání strachu v populaci.. Toto provází lidstvo od vzniku prvních politických skupin.⁷

Terorismus provází lidstvo od samotných počátků jeho existence. Přestože podstata terorismu v jeho širším vymezení je stejná, způsoby provedení teroristických útoků a jejich motivace se vyvíjeli, ať již svou roli sehrál technologický pokrok nebo proměna společenských poměrů, zejména pak politické prostředí s důrazem na národní identitu a vývoj různých ideologií.⁸

V této kapitole bude řešen vývoj a etapy, kterým terorismus prošel, od raného terorismu až po současný terorismus.

3.1 Raný terorismus

Raný terorismus pokrývá historicky extrémně dlouhé období od starověku přes středověk a raný novověk až po 19. století. Spíše než o jednotě projevů terorismu v tomto období vypovídá tato periodizace o přirozeném trendu vnímat události, jež jsou nám časově blíže, než o těch, které se odehrály v dávné minulosti.. Důležitou úlohu zde hraje i to, že terorismus moderní a současný je lépe zmapován a zdokumentován. Není to nutně proto, ale díky výraznému nárůstu vlivu a možností sdělovacích prostředků a nástrojů komunikace.⁹

Jako historicky první „teroristy“ se označujeme židovské zélóty. Jednalo se o radikální židovskou skupinu, která vznikla na přelomu letopočtu v Judeji a usilovala o osvobození oblasti od římské nadvlády. Zélóti se dopouštěli násilných útoků, jak na

⁶ MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Triton, 2003.

⁷ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

⁸ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁹ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

představitele Říma, tak na osoby židovského vyznání, které podle nich kolaborovaly s Římem. Postupovali údajně tak, že ukryli dýku do oblečení, vmísili se do davu, v němž zaútočili na cíl a pak se ztratili v nastálém zmatku. Dalšími „teroristy“ jsou islámští asasíni. Asasíni tvořili radikální odnož Ismailské sekty šíitského islámu. Působili v období 11. – 13. století a usilovali o rozšíření víry po celém blízkém Východě. Vzhledem ke svému malému počtu se nemohli nepřátelům postavit v otevřeném boji, a proto volili cestu náhlých útoků pomocí dýky. Útoky směřovaly především proti politickým vůdcům jiných skupin.¹⁰

Důležitým milníkem ve vývoji terorismu se stal konec 18. století, kdy se objevil samotný pojem „terorismus“. Od té doby státy, odborníci i sami „teroristé“ s tímto pojmem pracují, a teroristické incidenty je tak snazší identifikovat. V 19. století terorismu dominovali anarchisté. Anarchisté usilovali o svržení vlád a nastolení společnosti bez hierarchické organizace, v níž by lidé žili svobodně a nepodřizeni státní či jiné moci. Část anarchistů věřila, že tyto myšlenky se prosadí jedině za pomoci násilí, konkrétně cílených útoků na představitele státu, které by měly lidu ukázat slabost a zbytečnost této instituce (tzv. propaganda činem). Anarchističtí teroristé působili v řadě zemí světa, např. ve Francii, Itálii, Španělsku, Rusku a USA. Zřejmě nejznámější je ruská skupina Lidová vůle, která operovala v carském Rusku na konci 20. století a jejím největším „úspěchem“ bylo zavraždění cara Alexandra II. v roce 1881. Anarchisté, tentokrát ne ruští, stáli i za vraždou francouzského prezidenta Marie François Sadi Carnota v roce 1894, rakousko-uherské císařovny Sissi v roce 1898 a amerického prezidenta Williama McKinley v roce 1901. I jediný velký politický atentát v dějinách Československa, zastřelení ministra financí Aloise Rašína v roce 1923, realizoval anarchista.¹¹

3.2 Moderní terorismus

Za moderní terorismus můžeme označit terorismus 20. století. Terorismus měl v tomto období hodně různých podob. Hojně rozšířenou formou byl terorismus levicový, státní a válečný. Levicový terorismus zahrnoval dvě hlavní odnože, a to terorismus orientovaný spíše politicky, který převažoval v západních státech, a terorismus orientovaný spíše sociálně, který se vyskytoval v zemích Třetího světa, především v Latinské Americe. První odnož reprezentovaly takové skupiny, jako byly italské Rudé

¹⁰ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

¹¹ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

brigády, německá Frakce Rudé armády nebo japonská Rudá armáda. Skupiny útočily na osoby považované za představitele kapitalistického politického systému nebo ekonomiky. Druhou odnož levicového terorismu tvořily organizace spíše maoistického směřování, které vznikly na různých místech třetího světa. Nejznámější jsou peruánská Světlá stezka a kolumbijské Revoluční ozbrojené síly Kolumbie. Oproti evropským skupinám šlo o masivní organizace, které měly tisíce členů, používaly značné podpory části obyvatelstva a celkově se spíše podobaly povstaleckým hnutím.¹²

Terorismem státním se rozumí agresivní zahraniční politika státu. Státy se v průběhu minulého století aktivně angažovaly v tomto typu terorismu. Nejvíce obětí si vyžádal vládní teror, jehož se dopouštělo např. nacistické Německo, fašistická Itálie, stalinistický Sovětský svaz nebo maoistická Čína. Ve všech případech šlo o režimy, jež se držely u moci pomocí násilí, zastrasování obyvatelstva a likvidace politicky či jinak nepohodlných osob. Státem podporovaný terorismus kvetl hlavně v období studené války, kdy se aktéři bály jaderné konfrontace, a proto si vyřizovaly účty přes třetí strany.¹³

Terorismem válečným se má na mysli nerozlišující způsob vedení války. Všechny mezinárodní i vnitrostátní ozbrojené konflikty, ke kterým během 20. století ve světě došlo, přinesly případy nezměrné krutosti a barbarství namířené často proti nejzranitelnějším a nejbezbrannějším složkám obyvatelstva. Ačkoli určitý prvek zastrasování musí být ve válce přítomen vždy, míra jeho přítomnosti ve většině střetů přesáhla jakoukoli rozumnou mez. Za 1. světové války se Německo uchylovalo k hromadnému braní rukojmí a Rakousko – Uhersko se dopouštělo veřejných poprav srbských civilistů. Za 2. světové války patřil teror k oblíbeným metodám všech stran. Vývoj technologií dovolil terorizovat efektivněji než dříve, což se projevilo mj. nálety na anglická i německá města a zastrasováním osob na okupovaných územích.¹⁴

3.3 Současný terorismus

Počátky současného terorismu lze spojovat s koncem studené války. Opět zde nicméně platí, že lidé mají přirozený trend vnímat vše, co se odehrává v jejich době, jako něco nového a zvláštního, co si zaslouží samostatnou pozornost. Stejně tak mají pocit, že

¹² BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

¹³ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

¹⁴ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

žádná doba ještě nečelila tak velkému nebezpečí jako ta jejich. Nějakým vývojem však terorismus prošel. Především se změnila formy, s nimiž se lze ve světě setkat. Levicový, státní a válečný terorismus byly charakteristické pro 20. století, tudíž pro terorismus moderní. Tyto rysy však nevymizely, byly ale doplněny a zastíněny terorismem náboženským a pravicovým.¹⁵

Náboženský terorismus sdružuje činy aktérů, kteří chtějí vyvolat strach ve snaze o prosazení víry. Není omezen na terorismus islámský. Každé náboženství si najde své teroristy, byť u některých směrů bývá náboženská motivace propojená s motivací politickou mnohem silnější. Křesťanství si lidé na Západě obvykle s terorismem nespojují, přesto touto vírou motivovaných skupin není málo. Řadí se mezi ně severoirští teroristé (IRA), indiští křesťanští teroristé a mnohé teroristické skupiny v USA. Historicky známý a už zmíněný je židovský terorismus, který má kořeny už v raném terorismu.¹⁶

Nejvýznamnější je terorismus fundamentalistický. Ten můžeme dále dělit podle jednotlivých náboženství na terorismus židovský, křesťanský, islámský atd. Přestože v současnosti v médiích dominuje terorismus islámský, je nutné vyvrátit častý mýtus, že křesťanský terorismus neexistuje.¹⁷

Levicový terorismus většinou sní o vytvoření lepší společnosti, a je tak orientován do budoucna. Naproti terorismus pravicový se snaží obnovit „staré dobré časy“, ohlíží se spíše tedy do minulosti. Fenomén imigrace je využíván jako zástěrka pro teroristické činy. Imigrace je tedy cílem pravicového terorismu, popřípadě jsou to lidé netradičních názorů (bojovníci proti rasismu, lidskoprávní aktivisté).¹⁸

¹⁵ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

¹⁶ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

¹⁷ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

¹⁸ BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

4 Měkké cíle

Podle Ministerstva vnitra České republiky je měkký cíl termín, který je bezpečnostní komunitou používán pro označení míst s vysokou koncentrací osob a nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům, která jsou pro tuto svou charakteristiku vybírány jako cíl takovýchto útoků, typicky útoků teroristických. Tím se liší měkké cíle od tvrdých cílů, kterými jsou dobře chráněné a střežené objekty útoků (např. některé státní objekty, vojenské objekty, objekty dalších bezpečnostních složek, důležitá infrastruktura států, jako jsou vodní zdroje, důležité průmyslové oblasti, ale i některé dobře chráněné či střežené nestátní či komerční objekty). Členění objektů na soft targets a hard targets je významné i z hlediska samotného přístupu k problematice zabezpečení. Vychází z optiky útočníků a jejich cíle, jsou zaměřené na pravděpodobnost útoku, nezkoumá jeho dopad a význam pro společnost. Tento přístup je tedy v mnohém přínosný, neboť se zabývá ochranou subjektů, které by z hlediska tradičního pojetí nebyly zahrnuty – komerční, komunitní, soukromé osoby apod.¹⁹

Pojem „měkký cíl“ začal být diskutován nejvíce v posledních letech, kdy se objevil velký počet teroristických útoků právě vůči takovýmto objektům. Jedná se tedy o konkrétní oblast, kde se nachází nebo je velký počet obyvatelstva. Může se jednat, jak o konkrétní objekt, například sportovní stadiony a haly, tak i o prostranství, kde se shromažďují velké počty lidí při různých příležitostech a akcích.

4.1 Přehled měkkých cílů

Mezi měkké cíle lze zařadit: školská zařízení, studentské koleje, menzy, knihovny, církevní památky a místa určená k uctívání, nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy, kina, divadla, koncertní sály, zábavní centra, shromáždění, průvody, demonstrace, bary, kluby, diskotéky, restaurace a hotely, parky a náměstí, turistické památky a zajímavosti, muzea, galerie, sportovní haly a stadiony, významné dopravní uzly, vlaková a autobusová nádraží, letištní terminály, nemocnice, polikliniky a další zdravotnická zařízení, veřejná shromáždění, průvody, poutě kulturní, sportovní, náboženské a další akce, komunitní centra. Mezi největší hrozby patří útok právě například na školská zařízení kvůli tomu, že v těchto budovách se pohybuje největší počet dětí, které jsou zranitelné, a jejich obrana proti takovému útoku naprosto minimální. Další velkou hrozbou je útok na obchodní

¹⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika* [Online] Praha, červen 2016 [cit. 06. 12. 2019]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>

centra. Z minulosti můžeme vidět, že v obchodních centrech došlo k řadě incidentů a to z důvodu velkého počtu osob, kdy jejich zabezpečení je minimální. Samotná organizace bezpečnostních opatření při společenských nebo sportovních akcí většího rozsahu bývá pro veřejnost samozřejmostí. Taková akce však bývá organizována pouze zaměstnanci soukromých firem a to jen na základní úrovni. Většinou to jsou opatření, jako je oddělení vyhrazených zón, či dodržování organizačních pravidel. Některé akce vzhledem ke svému charakteru vyžadují důslednější bezpečnostní přípravu a nasazení i jiných složek, jako je Policie České republiky. Jedná se zejména o akce, kde se nachází větší počet účastníků, akce mediálně atraktivní, pořádané na rizikových místech, nebo v rizikový čas.²¹

Známým teroristickým útokem je útok, který byl proveden na Bostonském maratonu 15. dubna 2013. Útok měl na svědomí 3 oběti a 264 zraněných. Útočníci použili dvě bomby, které byly vyrobeny z tlakových hrnců, kde uvnitř byly plné hřebíků a kuličkových ložisek.²²

Další obrovskou hrozbou je útok na dopravní prostředky. Nejen, že se v nich nachází velký počet lidí, ale při útoku na dopravní prostředek je velmi intenzivně ochromena dopravní infrastruktura. Dopady mohou být daleko větší. Teroristický útok, který byl uskutečněn pomocí dopravního prostředku a to konkrétně na vlakové soupravy se uskutečnil ve Španělsku nedaleko Madridu 11. března 2004. Bylo použito 14 nástražných zařízení, které byly ukryté ve sportovních taškách. Pomocí mobilních telefonů se jim podařilo 10 bomb odpálit. Útok měl na svědomí 191 obětí a více než 1800 zraněných.²³

4.2 Ohrožení měkkých cílů

Měkké cíle patří mezi velmi vyhledávané a zároveň preferované cíle teroristů pro provedení útoků. Pro jejich lepší zabezpečení je potřeba nahlédnout do útoků, které se proti nim uskutečnily v minulosti a přistupovat k zabezpečení měkkých cílů systematicky.

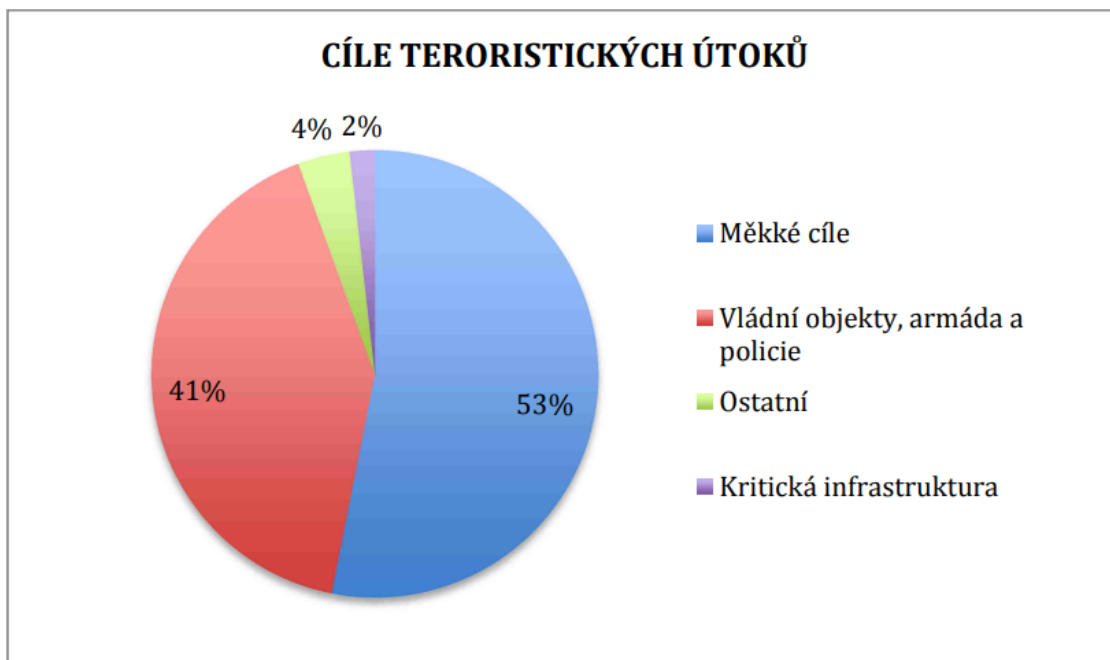
²¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika* [Online] Praha, červen 2016 [cit. 06. 12. 2019]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>

²² NEKVAPILOVÁ, Vlasta. *Teroristický útok v Bostonu* [online]. Informační středisko medicíny katastrof, Úrazová nemocnice v Brně. [cit. 1. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.unbr.cz/Data/files/Konf%20MEKA%202014/18MEKA2014%20Neklapilov%C3%A1.pdf>

²³ ŠÍŇ, Robin. *Medicína katastrof*. Praha: Galén, 2017.

V dokumentu Metodiky základů ochrany měkkých cílů podle Ministerstva vnitra České republiky jsou nastíněny statistiky z období 1998 – 2014 a to teroristické útoky v Evropě, kterých bylo celkem 5297.²⁴

Graf č. 1- Cíle teroristických útoků

Zdroj: *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika. Ministerstvo vnitra České republiky. Praha, červen 2016*

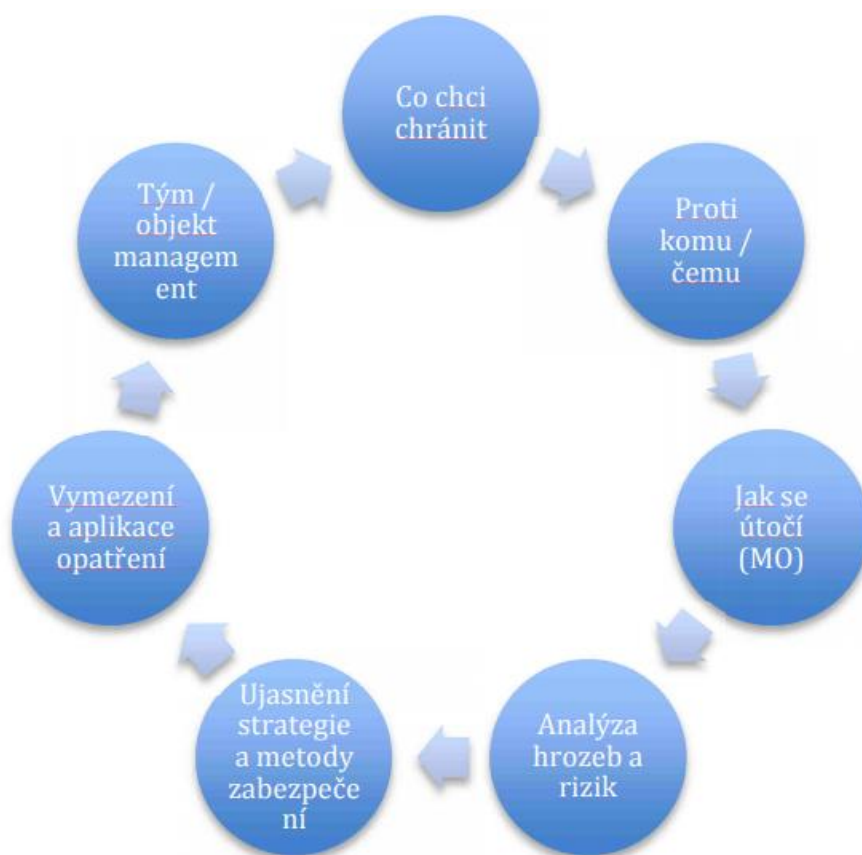
4.3 Ochrana měkkých cílů

Bezpečnostní teorie definuje následující kroky, které je třeba podniknout (resp. otázky, které je třeba si odpovědět ve správném pořadí) pro nastavení funkčního bezpečnostního systému:²⁵

²⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika* [Online] Praha, červen 2016 [cit. 06. 12. 2019]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>

²⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika* [Online] Praha, červen 2016 [cit. 06. 12. 2019]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>

Obrázek č. 1 - Bezpečnostní systém

Zdroj: *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika*. Ministerstvo vnitra České republiky. Praha, červen 2016

Výše vidíme otázky k vytvoření bezpečnostního systému. V první fázi je potřeba si ujasnit, co přesně chceme chránit. Na prvním místě by mělo být primárně zdraví a životy osob, dále můžeme chránit např. důležité informace. V druhé fázi určíme možné zdroje nebezpečí nebo hrozby. V třetí fázi se hrozby analyzují a určí se prioritní hrozby, kterým se bude bezpečnostní systém věnovat. Ve čtvrté fázi se zvolí vhodná bezpečnostní opatření a ty se následně aplikují na daný objekt či akci. Jedná se například o vytvoření bezpečnostního plánu nebo školení bezpečnostních zaměstnanců.²⁶

Zabezpečení místa, na kterém se nachází po dlouhou dobu velké množství lidí, patří mezi aktuální bezpečnostní témata a je to jedna z hlavních priorit v boji proti terorismu. Česká republika patří dlouhodobě mezi nejbezpečnější země světa, zatím na

²⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika* [Online] Praha, červen 2016 [cit. 06. 12. 2019]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>

území České republiky zde nebyla uskutečněna událost, kterou by šlo označit za teroristický útok v pravém slova smyslu. Nicméně hrozba teroristického útoku na měkké cíle není rozhodně nulová. Pořádá se zde velké množství událostí, které by se mohli stát terčem útoku.

5 Typy teroristických útoků

5.1 Bombový útok

Nejběžnějším typem teroristického útoku je použití výbušných systémů, protože je velmi nízká pravděpodobnost, že pachatel bude dopaden. Použití výbušného zařízení umožňuje vyšší úspěšnost. Bombové útoky rozdělujeme na několik základních kategorií.²⁷

První kategorií jsou útoky proti osobám. Cílem je zabít a zranit co největší počet lidí, proto se výbušná zařízení kladou do míst s vyšší koncentrací lidí. Tento čin otřese vždy celou společností, jelikož cíl není konkrétní a pachatel chce způsobit škodu nezúčastněným osobám, kterých se daný důvod, proč to pachatel udělal, třeba ani netýká. Mezi lidmi se šíří strach a panika. Výbušná zařízení se kladou do míst, kde nejsou vidět, například odpadkové koše, pod zaparkované automobily apod. Cílem útoků mohou být ale i určité osoby, jde například o vládní příslušníky, pracovníky státní správy, průmyslu nebo finančnictví.²⁸

Druhá kategorie jsou útoky proti symbolickým cílům. Útoky jsou mířené proti památečným místům dané země. Nejde ani tak o ničivý efekt, jako spíš o zastrašení nebo pohružku. Každá země má své symboly za svaté a jejich historická hodnota je daleko vyšší než hodnota peněžní. Například u nás v České Republice by výbuch části Karlova mostu byl zcela zdrcující pro obyvatele Česka z toho důvodu, že si někdo dovolil zničit naši historickou chloubu, i přes fakt, že je to „jenom“ most, který lze opravit. Tento typ útoku je pokládám za urážku, staví do negativního světla autoritu vlády a mezinárodním i vnitrostátním měřítku, vzhledem k faktu, že nedokázala těmto událostem zabránit. Do této kategorie můžeme zařadit i útoky proti významným cílům. Výběr objektu útoku je klíčový. Jedná se vždy o budovy, místa nebo osoby, jejichž zničení nebo zabití oslabí velkou skupinu obyvatelstva ne-li celý stát. Jedná se například o útoky na elektrárny, vládní budovy apod. kdy se škody a ztráty dlouhodobě řeší.²⁹

Do třetí kategorie je řazena série útoků. Jedná se o akt, při kterém sledují propagaci svých cílů, ale také ideologie teroristické skupiny. Vytvořená panická situace v komunitě vede ke splnění požadavků teroristu ve snaze zamezit dalším útokům. Není

²⁷ BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

²⁸ BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

²⁹ BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

přítom nutné sérii útoků v zemi, v níž jsou kladeny požadavky. Např. v Případě černošského vůdce Nelsona Mandely v Jihoafrické republice, se série útoků konala na území USA.³⁰

Do čtvrté kategorie patří hrozba použití výbušného zařízení a atrapa výbušného zařízení. Hrozba použití výbušného zařízení je často používána jako nástroj k ochromení státních úřadů, průmyslových zón či soukromých institucí. Cílem je vyvolání zmatku a paniky, které povedou k znevážení těchto objektů. Nejúčinnější hrozby jsou v dobách po skutečném útoku, kdy se veřejnost bojí opakující se tragédie. Atrapa výbušného zařízení slouží k vyvolání chaosu, podobně jako výhružný telefonát či dopis. Jedná se o umístění atrapy na místo nenápadné avšak přitom postřehnutelné. Při nálezů je potřeba provést standartní opatření, jako při objevení skutečné bomby. Po zneškodnění podezřelého předmětu se zjišťuje, zda se jedná o atrapu nebo funkční bombu. Ne vždy terorismus znamená násilí a smrt, za terorismus lze považovat i pouhé vyhrožování akcí, strach z možné hrozby je silný stejně jako strach ze skutečné bomby. Při nálezů nepravé bomby je potřeba vzít v potaz i tu možnost, že jde pouze za zastření skutečné bomby.³¹

5.2 Zadržení rukojmí, únosy a vydírání

Únosy či zadržování rukojmích se používají k nátlaku při jednání s vládou či soukromými subjekty. Jedná se například o výkupné, zajištění ústupové cesty pro bezpečný odjezd ze země či k nátlaku na vlády a mocenské skupiny. Zkušenosti teroristé pomocí únosů ovlivňují chování a změny ve vládě. Například únosy letadel a lodí jsou velmi často prováděny pro dosažení politických cílů. Velmi často jsou také používány pro získávání finančních prostředků, které jsou následně použity k financování dalších operací. Další pojem, který se řadí do této podkapitoly, je vydírání. Vydírání používáním zbraní teroristické organizace velmi často používají k získávání peněžních prostředků. Jedním z hlavních zdrojů peněžních prostředků jsou bankovní loupeže, ale i vydírání podnikatelů v soukromém sektoru. V této oblasti je obtížnější rozpoznat, kdy končí kriminální činnost a přechází na teroristický útok. Pokud jde o vydírání, tak teroristé využívají všech zdrojů, který jim přinese a poskytne finanční prostředky. Může se mezi ně řadit i obchod s drogami, zbraněmi, podvody s kreditními kartami a podobně.³²

³⁰ BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

³¹ BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

³² BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

5.3 Sabotáže, dezinformace a propaganda

Ne vždy je sabotáž nebo diverze nutně teroristickým útokem. Může se jednat o vyrazení vojenských sil nebo o podporu pouličních demonstrací a protestů. K těmto akcím jsou využíváni příznivci teroristických skupin, nikoliv kmenoví teroristé, ti řídí a přihlížejí k akci jen ve výjimečných případech, nebo se jich přímo nezúčastní. Určení diverzanti pak vytváří zmatek, nejistotu a strach. Postupně dochází k rozbití nebo narušení současného společenského systému, kolaps státní moci, který nese cíl rozvratu. Jejich častou metodou je provokace státních pracovníků.³³

Přesto že jsou propagandistické kampaně, manipulace a dezinformace důležitou činností teroristických skupin, nejsou nutně považovány za terorismus. Záměrně lživě, či chaoticky informují veřejnost a vyvolávají napětí mezi obyvateli a vládou. Informace se zejména týkají politické sféry, ekonomiky či sociální oblasti. Pro správné a účinné fungování podobných metod je potřeba dlouhodobé a systematické používání vypracovaného scénáře. Snahou těchto metod je vést společenské myšlení daným směrem. Pro podobnou taktiku se vžil termín, který dobře vystihuje její podstatu: válka nervů. V průběhu války nervů jsou vyvolány různé dezinformační kampaně založené na pomluvách, zkreslování událostí, na lži, výrobě falešných dokumentů a zpráv. Jsou poskytovány falešné, nemorální informace o životech lidí. Jsou fabulovány různé korupční aféry, jejich cílem je poškodit vlivné osoby. Všechny prostředky jsou v této válce možné, nejsou zde žádná pravidla.³⁴

5.4 Vražda významných osob

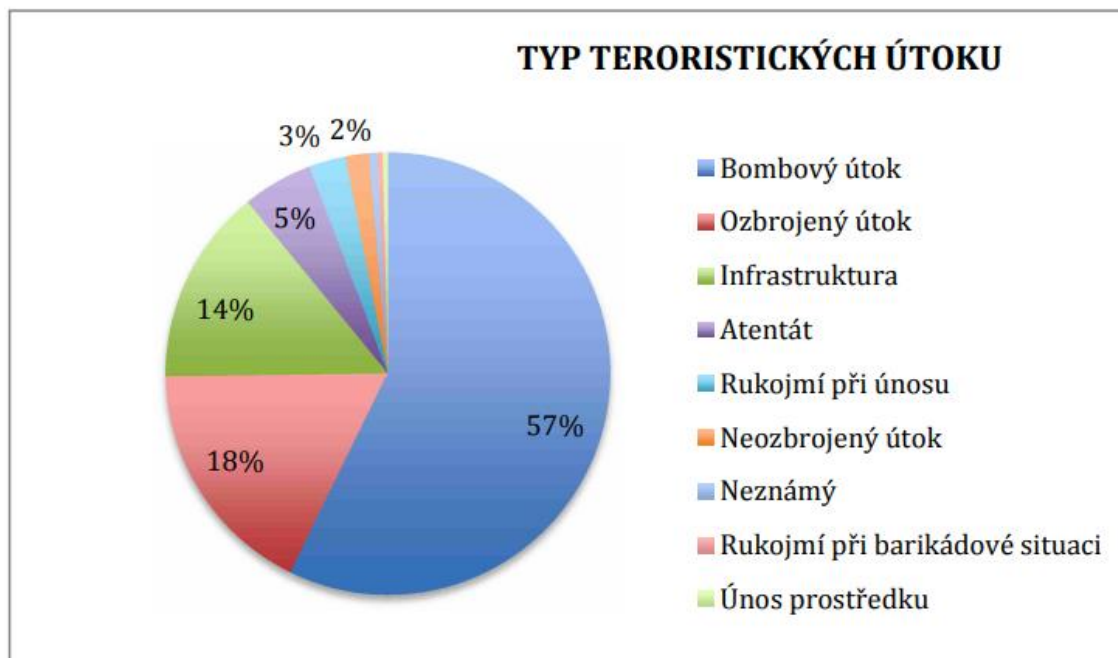
Jednou z nejhroznějších a nejúčinnějších zbraní terorismu jsou vraždy a to zejména vraždy významných osob, které mají významné společenské postavení. Podmínkou je dostatečná publicita zavražděného, aby si její smrt získala pozornost veřejnosti. Vraždy dělíme na dvě základní varianty, které rozlišujeme podle vzdálenosti. Vraždu na 6 až 8 metrů považujeme za krátkou vzdálenost, kdy není vyžadována žádná mimořádná dovednost útočnicka. Je zde využito momentu překvapení, jeho odvrácení je velice obtížné. Z hlediska útočnicka je útěk z místa činu téměř nemožný. Při vyšší vzdálenosti je zapotřebí větší technická zdatnost útočnicka, výkonnější zbraně a určité speciální dovednosti. Často jsou využívány zbraně na krátkou a dlouhou vzdálenost, výbušné systémy, v minulosti došlo i k použití protipancéřovým zbraním a raketám.

³³ BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

³⁴ BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

Útokům na větší vzdálenost obvykle předchází intenzivní příprava veškerých informací na předem vybraný cíl. Kvalita přípravy odpovídá úspěšnosti vybraného útoku.³⁵

Graf č. 2 - Typy teroristických útoků

Zdroj: *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika*. Ministerstvo vnitra České republiky. Praha, červen 2016

V grafu výše je vidět statistika podle dokumentu Metodiky základů ochrany měkkých cílů podle Ministerstva vnitra z období 1998 – 2014. Z analýz teroristických útoků vyplývají následující prioritní způsoby provedení útoku:³⁶

1. Bombový útok
2. Ozbrojený útok
3. Infrastruktura
4. Atentát
5. Rukojmí při únosu
6. Nezbrojený útok

³⁵ BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999.

³⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika* [Online] Praha, červen 2016 [cit. 06. 12. 2019]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>

6 Stupně ohrožení terorismem a systém vyhlášení

Jsou určeny čtyři stupně ohrožení terorismem. První z nich je základní stupeň tzv. nulový. Nemá na rozdíl od ostatních žádné grafické znázornění a není samostatně vyhlášen. Ostatní tři stupně se tedy označují jako stupně zvýšené, které jsou graficky rozlišeny. Rozdělení je podle tří grafických trojúhelníků. První stupeň je označený barvou žlutou. Stupeň druhý je označený barvou oranžovou a stupeň třetí je označený pomocí červeného trojúhelníku. Systém vyhlášení ohrožení terorismem byl schválen usnesením vlády č. 63 ze dne 25. ledna 2016.³⁷

6.1 Stupně ohrožení

Nulový stav je dle schváleného systému situace, při níž není známa žádná konkrétní, ani obecná hrozba teroristického či obdobného útoku na území ČR. Vzhledem k obecné bezpečnostní situaci ve světě, zejména Evropě, a příslušnosti České republiky k euroatlantickým strukturám je tento stav zcela ideální, a tedy v dohledné době obtížně dosažitelný, neboť nulové riziko ohrožení terorismem v současné době již ve většině zemí světa neexistuje. Při tomto teoretickém stavu by nebyla vydávána žádná zvláštní doporučení nebo varování ve vztahu k veřejnosti, ani by nebyla přijímána žádná protiteroristická opatření bezpečnostních složek. Tento stav se samostatně nevyhláší.³⁸

První stupeň ohrožení terorismem je označován žlutým trojúhelníkem a upozorňuje na existenci obecného ohrožení terorismem, vyplývající ze situace v zahraničí a z příslušnosti České republiky k euroatlantickým strukturám i z mezinárodních aktivit České republiky, zároveň ale není známa konkrétní hrozba teroristických aktivit na území ČR. Při tomto stavu je třeba dbát obecné všímavosti. Za této situace platí některá již dlouhodobě vytipovaná zvýšená bezpečnostní opatření v rozsahu, v jakém rozhodne vláda. Z tohoto pohledu jde tedy o dlouhodobě standardní stav nejnižšího, nikoliv však nulového, ohrožení terorismem.³⁹

Druhý stupeň ohrožení terorismem je označován trojúhelníkem oranžovým a upozorňuje na existenci zvýšené pravděpodobnosti ohrožení terorismem, přičemž bližší okolnosti hrozby, včetně přesnějšího načasování, nelze předpovědět. Vyhláší se v

³⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Stupně ohrožení terorismem* [Online] [cit. 14. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

³⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Stupně ohrožení terorismem* [Online] [cit. 14. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

³⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Stupně ohrožení terorismem* [Online] [cit. 14. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

návaznosti na předchozí události, či v návaznosti na informace o hrozbě projevů terorismu.⁴⁰

Třetí stupeň ohrožení terorismem je graficky znázorněn trojúhelníkem červeným a zavádí vysoký stupeň bdělosti a pohotovosti, kdy je teroristický útok na český cíl (na českém území či v zahraničí) očekáván s vysokou pravděpodobností nebo již proběhl a je třeba přijmout opatření k zamezení pokračování či opakování útoku a minimalizovat následné škody.⁴¹

6.2 Vyhlášení stupně ohrožení

Vyhlášení jednotlivých stupňů ohrožení provádí vláda České republiky na návrh Společné zpravodajské skupiny Výboru pro zpravodajskou činnost Bezpečnostní rady státu, tedy orgánu zaměřeného primárně na výměnu informací o terorismu a jejich analýzu. Návrh Společné zpravodajské skupiny vychází ze společného vyhodnocení hrozeb jejími členy. V případě nebezpečí z prodlení provede vyhlášení zvýšeného stupně ohrožení ministr vnitra na návrh Společné zpravodajské skupiny. Vláda následně na nejbližší schůzi takto zvýšený stupeň ohrožení potvrdí nebo zruší. Stejným způsobem je prováděno snižování nebo rušení vyhlášených stupňů ohrožení. Charakteristikou tohoto systému je, že podmínkou vyhlášení určitého mimořádného opatření není vyhlášení určitého stupně ohrožení terorismem, nýbrž úvaha, zda jsou pro daná opatření splněny potřebné právní podmínky podle příslušných předpisů, a zda je přijetí takových opatření vůbec přínosné, vhodné, nezbytné a přiměřené pro řešení dané bezpečnostní situace. Systém umožňuje vládě vyhlášovat citlivě opatření „šitá na míru“ dané bezpečnostní situaci. I při zachování stejného stupně lze přijímat, rušit různá opatření v závislosti na charakteru a intenzitě hrozby. Změna aktuální bezpečnostní situace směrem pozitivním či negativním nemusí nutně automaticky vyvolat změnu vyhlášeného stupně, může vést také pouze ke změně opatření.⁴²

⁴⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Stupně ohrožení terorismem* [Online] [cit. 14. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

⁴¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Stupně ohrožení terorismem* [Online] [cit. 14. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

⁴² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Stupně ohrožení terorismem* [Online] [cit. 14. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

7 Boj proti terorismu

Boj proti terorismu má 3 úrovně. Základní úroveň je úroveň státní, na které se zakládá hlavní výkon opatření v boji proti terorismu. Na druhém stupni je úroveň evropská, která je se státní úrovní úzce spojována a provázána. Poslední stupeň úrovně je globální úroveň, neboli mezinárodní. Ta zahrnuje spolupráci zemí a organizací mimo Evropskou unii.⁴³

Teroristická činnost se může ukončit i na základně teroristického úspěchu, to znamená, že teroristi dosáhli svých cílů. Dále se může ukončit dílčím řešením a tím, že organizace donutí protivníka k ústupu, které se jeví jako dostačující. Další je legalizace, teroristi mohou změnit hnutí nebo stranu, které prosazují zájmy nenásilně. Další pojem je zničení, teroristickou činnost můžeme ukončit zatčením či zneškodněním členů a vedení. Poslední pojem je strukturální kolaps. Členové mohou ztratit aktivismus, přesvědčení, štěpící tendenci a podobně.⁴⁴

Výše uvedené pojmy platí především pro nestátní terorismus. Pokud stát chce, aby se předcházelo terorismu, je zapotřebí prevence.

7.1 Boj proti terorismu na úrovni České republiky

Ihned po 11. září 2001 muselo zahájit Ministerstvo vnitra analytické práce, mapující opatření, která byla provedena v rámci současné boje proti terorismu doma i v zahraničí. Současně bylo nutné bezprostředně důkladně analyzovat příslušné mezinárodní dokumenty a právní předpisy, zpracovat řadu podkladových materiálů z celé řady oblastí, projednat řadu multidisciplinárních opatření na meziresortní úrovni, stanovit lhůty a odpovědnost za jednotlivá opatření. Výsledkem této činnosti byla práva Národního akčního plánu boje proti terorismu.⁴⁵

V boji proti terorismu jsou klíčové zejména národní kapacity, ať již jde o koncepční řešení problematiky, dělbu rolí mezi jednotlivé orgány nebo o finanční, materiální a personální kapacity jednotlivých institucí zapojených do boje proti terorismu. Strategie České republiky pro boj proti terorismu od roku 2013 je dokument, který stanovuje základní principy bezpečnosti. Tento dokument vychází z dřívějších a výše

⁴³ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017

⁴⁴ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005.

⁴⁵ KRULÍK, Oldřich, Ivan MAŠEK a Otakar J. MIKA. *Fenomén současného terorismu*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2008.

zmiňovaných Národních akčních plánů. Strategie České republiky jsou nepravidelně obměňovány, závisí to na aktuální reakci nebo na vývoji bezpečnostních hrozeb. Například bezpečnostní strategie z roku 2003 byla aktualizována v roce 2011 v důsledku proměny mezinárodní situace a schválení nové strategické koncepce NATO⁴⁶

V současné situaci je v platnosti bezpečnostní strategie z roku 2015. Zmiňuje se pojem terorismus jako jednu z hrozeb. Terorismus je dále zmiňován ve spojitosti s nutným zapojením České republiky do společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie. Účast na společných misích v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky, které přispívají k boji proti terorismu. Dále bezpečnostní strategie uvádí, že Česká republika se aktivně podílí o potírání všech forem terorismu na národní i mezinárodní úrovni, přičemž prioritou jsou opatření proti financování terorismu, radikalizaci a rekrutování, ochrana obyvatelstva a kritické infrastruktury. Česká republika se zavazuje také ke sdílení informací v rámci NATO a k posílení spolupráce mezi členy Evropské unie i nečlenskými zeměmi.⁴⁷

Dokument Bezpečnostní strategie České republiky stanovuje obecné principy a východiska, jak musí a má být bezpečnost v případě náhlého terorismu řešena. Tento dokument však nepojmenovává konkrétní teroristickou skupinu, ani konkrétního nositele této hrozby. Z tohoto důvodu je koncepce boje proti terorismu rozpracována v samotném a již mnohem konkrétnějším dokumentu. Tím dokumentem je Strategie České republiky pro boj proti terorismu, kterou vypracovává odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra.⁴⁸ Momentálně je v platnosti Strategie České republiky z roku 2013. Tato strategie však navazuje na strategii z roku 2010 – 2012. Zde se zmiňuje 5 oblastí, na které by se měl boj proti terorismu zaměřit.

V oblasti č. 1 je kladen důraz na zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti. V této oblasti je ukazována především nutnost spolupráce mezi zpravodajskými složkami a policejními složkami, které disponují výkonnými pravomocemi a jsou tak intenzivně zapojeny do přímé mezinárodní spolupráce. Důležitým orgánem v oblasti výměny informací v rámci boje proti terorismu, je Společná zpravodajská skupina. Jedná se o

⁴⁶ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁴⁷ VLÁDA ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky* [Online] Praha: MZV, 2015. [cit 16. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

⁴⁸ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

trvalé pracovní těleso Výboru pro zpravodajskou činnost (jeden z výborů Bezpečnostní rady státu). Členy Společné zpravodajské skupiny jsou zástupci Úřadu vlády, zpravodajských služeb České republiky, Ministerstva vnitra, Policie České republiky a Ministerstva zahraničních věcí. Zástupci dalších subjektů mohou být na jednání přizváni dle potřeby. Významným krokem na straně Policie České republiky bylo zřízení Národního kontaktního bodu pro terorismus. Toto pracoviště zahájilo činnost 30. března 2009 při Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. Od 1. července 2009 pracoviště funguje v nepřetržitém režimu. Jeho přínosem je efektivní, koordinované a včasné zpracování dat a informací o terorismu a extremismu uvnitř policie. Jde i o možnost občana České republiky obracet se s podněty a dotazy na specializovaný útvar.⁴⁹

V oblasti č. 2 je zakotvena ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů, potenciálně zranitelných teroristickým útokem. Strategie České republiky uvádí, především vyjasnění kompetencí a metodickou a koordinační úlohu Policie ČR a nenahraditelnou roli integrovaného záchranného systému v případě krizové situace. Strategie se také věnuje možnosti útoku zbraněmi hromadného ničení a využití armádních kapacit. Dále je kladen důraz na dopravu, zvláště na ochranu civilního letectví a městské dopravy. Městská doprava je velmi složitou oblastí, v níž působí mnoho dopravců a místních poskytovatelů služeb, jejich služby denně využívají miliony cestujících. Je snadno přístupná a vyznačuje se velkým množstvím zastávek a přestupních stanic. Pokud jde o bezpečnost, obecně nedochází k žádnému prověřování cestujících a používají se pouze malá nebo vůbec žádná omezení vstupu. Lze tak zaznamenat velké rozdíly v hodnocení rizik.⁵⁰

Oblast č. 3 je bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu. V této oblasti strategie České republiky uvádí různé programy výzkumu, které jsou cílené a bezprostředně zaměřené pro boj proti terorismu, dále uvádí, že tato problematika je součástí nových Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Dále je obecné

⁴⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013* [Online]. Praha, Česká republika, 2013. [cit. 04. 02. 2020] Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>

⁵⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013* [Online]. Praha, Česká republika, 2013. [cit. 04. 02. 2020] Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>

zmíněna nutnost vzdělávacích programů pro policii, integrovaný záchranný systém, státní zástupce a soudce a také informovat veřejnost. Strategie zmiňuje problematiku ohledně vzdělávacích programů mateřských, základních a středních škol.⁵¹

Oblast č. 4 jako prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických struktur. Strategie se věnuje otázkám integrace a pochopení odlišností, přičemž odkazuje na zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky. Zmiňuje se také nutnost vzdělávání policistů v dané problematice a to práce s menšinami, zaměstnávání příslušníků menšin u policie a řešení uzavřených cizojazyčných komunit.⁵²

Oblast č. 5, legislativní a mezinárodně-smluvní otázky. Zde strategie uvádí, že právní řád České republiky v současnosti umožňuje stíhání teroristických aktivit v celé jejich šíři a to zcela včetně podpůrných aktivit. Dále je pokryta oblast ochrany, odškodnění a pomoci obětem terorismu a ochrany svědků nebo dalších osob zúčastněných na trestním řízení, včetně případů souvisejících s terorismem. Česká republika zavedla také trestní odpovědnost právnických osob, tím pádem naplnila jeden z mezinárodních závazků v boji proti terorismu.⁵³

Ondřej Filipec ve své knize Fenomén terorismus: česká perspektiva z roku 2017 uvedl svůj pohled na daný dokument: *Jedná se tedy o mnohem konkrétnější dokument, který v určitých případech zpětně hodnotí dosavadní praxi a stanovuje hlavní vodítka pro možnost zlepšení či nápravy určitých opatření.*⁵⁴

Zapojeny do boje proti terorismu jsou také různé státní instituce. Jde například o jednotlivá ministerstva (Ministerstvo vnitra), Policie České republiky, Armáda České republiky, zpravodajské služby, do kterého patří Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace nebo Vojskové zpravodajství. Dále jde o integrovaný záchranný systém nebo Národní bezpečnostní úřad, pod který spadá také Národní

⁵¹ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁵² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013* [Online]. Praha, Česká republika, 2013. [cit. 04. 02. 2020] Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>

⁵³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013* [Online]. Praha, Česká republika, 2013. [cit. 04. 02. 2020] Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>

⁵⁴ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

centrum kybernetické bezpečnosti. Tyto instituce jsou ale pro boj proti terorismu zapojeny různým způsobem.⁵⁵

Stát jako je Česká republika si je vědom vzestupné tendence v oblasti terorismu. Hlavním znakem může být až globálnost těchto fenoménů, tím pádem se Česká republika snaží intenzivně a efektivně pracovat se svou zahraniční a vnitrostátní politikou. Česká republika patří mezi velmi aktivní státy v oblasti přístupu v boji proti terorismu. Právě kvůli velké aktivitě v organizacích jako je Evropská unie a NATO, může být v budoucnu potencionální obětí terorismu.

7.2 Boj proti terorismu na úrovni evropské

V této době je terorismus mezinárodním fenoménem, a proto je mnoho opatření a dohod přijata na evropské úrovni. V této podkapitole bude řešena činnost hlavních evropských organizací, jako je Rada Evropy, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a Evropská unie.

První myšlenkou sjednat na poli Evropské rady protiteroristickou úmluvu bylo v květnu roku 1975 v Obernai, během schůzky ministrů spravedlnosti Evropské rady. Následně výbor ministrů Evropské rady, který zasedal na úrovni ministrů zahraničních věcí, schválil jednomyslně 10. 11. 1976 Evropskou úmluvu o potlačování terorismu (Štrasburská úmluva), která začala platit v roce 1977.⁵⁶

Evropská úroveň představuje poměrně rozsáhlý prostor pro aktivity evropských států a zejména pak států Evropské unie a jejich institucí. Je úzce spojena i s úrovní globální, protože Rada Evropy spolupracuje například s Organizací spojených národů. Je tedy nutné rozlišovat platformu celoevropskou, kterou má v kompetenci Rada Evropy se spoluprací vybraných členů v rámci Evropské unie. Jeden z prvních pokusů o spolupráci proběhl na půdě zmiňované Rady Evropy, kde byla přijata řada úmluv řešících dílčí aspekty terorismu. Jde například o Evropskou úmluvu o odškodnění obětí násilných trestních činů, která byla přijata v roce 1983 ve Štrasburku. V České republice začala platit až v roce 2001. Hlediska financování byla z části řešena v Úmluvě o vzájemné správní pomoci v daňové oblasti z roku 1988. Byla vypracována na půdě Rady Evropy a Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Tato úmluva vstoupila v České

⁵⁵ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁵⁶ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. Vysokoškolské právnícké učebnice.

republiky v platnost až v únoru v roce 2014. Nalezneme také však dva dokumenty, které řeší více specificky problematiku terorismu. Je to výše zmiňovaná Evropská úmluva o potlačování terorismu (Štrasburská úmluva) a úmluva Rady Evropy o prevenci terorismu.⁵⁷

Organizace, která působí na úrovni evropské je Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Podobně, jako Evropská unie nebo Severoatlantická aliance (NATO) nebylo primární zaměření terorismu. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě se podílí na činnostech jako jsou především aktivity v rámci policejního výcviku nebo ochranu hranic, případně i oblast lidských práv a prevence extremismu. Činnost OBSE je velmi široká, působí například v oblastech na podporu institucí, podpora lidských práv, řešení negativních socioekonomických faktorů, prevence konfliktů a podporování mírových řešení sporů, podpora boji proti organizovanému zločinu a zabránění financování terorismu. OBSE byla aktivní v přijímání dokumentů, které se vztahují k problematice terorismu. Je možné zmínit například Bukurešťský plán akce pro boj proti terorismu z roku 2001. Tento plán obsahuje nařízení pro zřízení Oddělení boje proti terorismu (Action against Terrorist Unit, ATU). ATU se zaměřuje na nedostatky v protiteroristických postupech. Dalším dokumentem je strategie OBSE, která reaguje na hrozby pro bezpečnost a stabilitu ve 21. století. Tato strategie byla vytvořena v roce 2003. Poslední iniciativa, která bude zmíněna je Astanská deklarace z roku 2010. V současné době je nejvýznamnější práce OBSE přijetí Konsolidovaného rámce pro boj proti terorismu. Jde o dokument, který uvádí téměř deset let práce OBSE a ukazuje jasnou vizi. Hlavním důrazem tohoto dokumentu je spolupráce mezi státy a mezinárodními organizacemi, mezi státy samotnými i na spolupráci uvnitř státu. Např. podpora přijetí Globální protiteroristické strategie OSN.⁵⁸

7.2.1 Evropská unie

Teroristické útoky z 11. září 2001 Evropu silně zasáhly a vedlo to ke hromadnému sladění vnímání bezpečnostní hrozby v podobě terorismu. Sblížení pozice členských států Evropské unie vedlo ke zkvalitnění a k zintenzivnění boje proti terorismu a větší společné shodě států, pokud jde o navržená opatření. To co se vyjednávalo několik let, šlo dojednat během několika týdnů či měsíců. Šlo o zhruba 150 opatření, který bylo zahrnuto do

⁵⁷ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁵⁸ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017

přijatého Akčního plánu Evropské unie v boji proti terorismu. Akční plán vychází ze stanovisek, které jsou uvedeny ve Strategii Evropské unie pro boj proti terorismu.⁵⁹

Společným rysem této Strategie je zvýšení úlohy Unie ve světě ve smyslu převzetí větší odpovědnosti za příspěvek k celkové bezpečnosti světa.⁶⁰

Na konci roku 2005 schválila Rada Strategii Evropské unie pro boj proti terorismu. Dokument shrnuje dílčí aspekty protiteroristické politiky Unie do jednoho dokumentu a představuje ucelenou strategii Unie pro oblast terorismu. Na jeho zpracování se podílel rovněž protiteroristický koordinátor. Dokument zakotvuje jasně dané čtyři pilíře Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu, které mají představovat komplexní a přiměřenou odpověď na mezinárodní teroristické hrozby. Prvním pilířem je předcházení. Dalším pilířem je ochrana, třetí pilíř uvádí pronásledování. Posledním a čtvrtým pilířem je reakce. Mezi klíčové priority pro předcházení patří vytváření společných postupů za účelem rozeznání a potírání problémového chování, zejména jde o zneužívání na internetu. Řešit podněcování a nábor v klíčové oblasti, například ve věznicích, místech náboženského vzdělávání a podobně, zvláště prostřednictvím uplatňování předpisů, které tuto činnost staví mimo zákon. Dále je důležité vytvářet mediální a komunikační strategii, prosazovat řádnou správu věcí veřejných a rozvíjet mezikulturní dialog. Zásadní prioritou pro ochranu je zlepšení zabezpečení pasů Unie prostřednictvím zavádění biometrie. Dále zřídit Vízový informační systém a druhou generaci Schengenského informačního systému. Vypracovat účinnou analýzu rizik na vnějších hranicích Unie. Provádět schválené společné normy v oblasti bezpečnosti civilního letectví, zabezpečení přístavů a námořní bezpečnosti. Schválit evropský program na ochranu kritické infrastruktury.⁶¹

Mezi další pilíř patří výše zmíněné pronásledování. Jde o to posílit národní schopnosti v oblasti boje proti terorismu s ohledem na doporučení vzešlá ze vzájemného hodnocení vnitrostátních protiteroristických opatření. Dále využívat plně Europol a Eurojust k usnadnění policejní a justiční aktivitě. Dále rozvinout vzájemné uznávání justičních rozhodnutí. Zajistit plné provádění a hodnocení stávajících právních předpisů. Rozpracovat princip dostupnosti informací o vymáhání práva. Zastavit přístup teroristů

⁵⁹ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁶⁰ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy: [vysokoškolská učebnice]*. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2010.

⁶¹ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy: [vysokoškolská učebnice]*. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2010.

ke zbraním a výbušninám, od amatérsky vyráběných výbušnin, až po chemický, biologický, radiologický a jaderný materiál. Zastavit financování terorismu prostřednictvím provádění schválených právních předpisů. Poskytovat jakoukoliv pomoc, které vedou k posílení schopností prioritních třetích zemí. Posledním pilířem je reakce. Klíčová priorita pro reagování je schvalování koordinačních opatření Unie pro případ krize a podpůrné operativní postupy pro tato opatření. Přezkoumávat právní předpisy o mechanismu Unie pro civilní ochranu. Rozvinout hodnocení rizik jako nástroj, na kterém je založeno budování kapacit reakce na útok. Zlepšit koordinaci s mezinárodními organizacemi v oblasti řízení reakce na teroristické útoky a jiné katastrofy. Sdílet osvědčené postupy a rozvíjet přístupy k poskytování pomoci obětem teroristických činů a jejich rodinám.⁶²

Poslední částí dokumentu je Demokratická odpovědnost. Demokratická odpovědnost dává Evropské radě úkol a to vždy každých šest měsíců, jde o to vyhodnotit, popřípadě prověřit postup ve vytváření strategie.⁶³

„Aktivní a schopná Evropská unie by měla v budoucnu výrazně ovlivňovat celosvětové dění, a přispět tak k formování účinného systému mnohostranné spolupráce, která učiní svět spravedlivějším, bezpečnějším a jednotnějším.“⁶⁴

7.3 Boj proti terorismu na úrovni globální

Některá situace a opatření s prvky neustálé spolupráce může přesáhnout evropskou dimenzi. V tuto chvíli je potřeba se zaměřit na spolupráci a následných opatření na globální úrovni. V této podkapitole bude zaměřena pozornost na spolupráci Severoatlantické aliance (NATO), Organizaci spojených národů (OSN) a spolupráci G8 v boji proti terorismu.

Boj proti terorismu na globální působnosti je z části závislý na přístupu Severoatlantické aliance (NATO), Organizaci spojených národů a spolupráce G8. V rámci rozvoje bezpečnostní politiky v euroatlantickém prostoru je jeho nutností neustálé zdokonalování a přezkoumávání bezpečnostních strategií a strategických vztahů s Evropskou unií. Severoatlantická aliance vypadá především jako aliance vojenská, která

⁶² PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*: [vysokoškolská učebnice]. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2010.

⁶³ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*: [vysokoškolská učebnice]. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2010.

⁶⁴ HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007.

má velkou a tvrdou vojenskou podporu a sílu. Přesto je terorismus jedna z klíčových hrozeb, která velmi ovlivňuje bezpečnost NATO. Útoky z 11. září znamenaly obrovský zásadní přelom v orientaci Severoatlantické aliance, protože poprvé v její historii došlo k přezkoumání a aktivaci článku 5 Washingtonské smlouvy o kolektivní obraně. Hned následující měsíc rada schválila řadu opatření, které podporovali USA. Šlo například o poskytnutí letišť a přístavů ostatních členů NATO jednotkám USA. Zásadní byl také pražský summit, kde byla přijata další řada opatření v boji proti terorismu. Jednalo se o vojenský koncept obrany proti terorismu, akční plán proti terorismu. Dále bylo uvedeno pět iniciativ, které se týkají zajištění a redukce zbraní hromadného ničení. Dále ochrany civilistů, vytvoření systému protiraketové obrany, kybernetické bezpečnosti a spoluprací s ostatními mezinárodními organizacemi jako je například Evropská unie. Hrozba převládala i po útoku, který byl 11. září. V roce 2006 státy uznaly, že terorismus je absolutní globální hrozba, která se NATO musí věnovat následujících 10 až 15 let. K dalšímu rozpracování došlo v roce 2010 a 2012. Jednalo se o návod pro vytvoření přiměřených kapacit v boji proti terorismu a zapojení partnerských zemí. Můžeme mluvit o kladení důrazu na tři hlavní oblasti a to je znalost hrozby, schopnost tuto hrozbu řešit a spolupráce s partnery a mezinárodními organizacemi.⁶⁵

Další z významných základen pro boj proti terorismu je Organizace spojených národů (OSN). Když srovnáme Organizaci spojených národů s Evropskou unií, tak OSN vydává menší opatření, která jsou obecnějšího typu. K novějším iniciativám patří například Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu z roku 1999. Tuto úmluvu podepsalo už kolem 132 států z celého světa. Úmluva charakterizuje a definuje zločin financování terorismu a následně zavazuje státy ke zmrazení teroristických aktivit a znemožňuje státům užívat bankovní tajemství. Další úmluvou je Mezinárodní úmluva o potlačování činů jaderného terorismu, která je podepsaná v roce 2005 v New Yorku. Momentálně zavazuje kolem 100 smluvních stran. Tato úmluva definuje jak držení jaderné bomby nebo radioaktivních materiálů, tak i užívání. Zajímavé na této úmluvě je, že se dotýká pouze fyzických a právnických osob. Nevztahuje se na používání či vyhrožování jaderných zbraní ze strany státu. Poslední dokument, který je možno zmínit, je Globální protiteroristická strategie OSN. Tento dokument je každé dva roky přezkoumáván Valným shromážděním OSN a byl podepsán v roce 2006. Je přezkoumáván z toho důvodu, že může vycházet z aktuální situace a reagovat na aktuální

⁶⁵ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

události ve světě v rámci bezpečnostní a protiteroristické politiky. Strategie stojí na čtyřech pilířích, první pilíř se zaměřuje na podmínky, které jsou příznivé pro terorismus. Druhý pilíř udává opatření pro předcházení terorismu a boj proti terorismu. Třetí pilíř ukazuje na opatření pro rozvoj státních kapacit v prevenci a boji proti terorismu a podpoře OSN v tomto systému. Poslední pilíř udává opatření, které zajišťují dodržování lidských práv a vlády práva jako základních elementů boje proti terorismu. Tyto pilíře jsou rozvinuty v rámci Akčního plánu, který na Globální strategii navazuje.⁶⁶

Česká republika se aktivně připojuje k boji proti terorismu v rámci globální úrovně v roce 2006, kde podepsala již zmíněnou protiteroristickou strategii OSN.

Mezi další organizace nebo platformy patří spolupráce G8 v rámci boje proti terorismu. Tato platforma se zabývá terorismem od roku 1978. Patří do ní státy, jako je Francie, Itálie, Kanada, USA, Rusko, Německo, UK a Japonsko. V minulosti fungovala tato platforma v rámci boje proti terorismu spíše jako informační, kde šlo o jednání o problematice terorismu. Do 11. září byl terorismus absolutně podružným tématem.⁶⁷ V roce 1995 byl přesto přijat Akční plán boje proti terorismu. Plán předpokládá, že budou přijata různá opatření a bude zaměřen na prevenci a represii aktivit teroristů.⁶⁸

Po útoku, který se stal 11. září 2001 se spolupráce v rámci G8 rapidně zvětšila a dále rozvíjela. Byla založena Akční skupina boje proti terorismu. V současnosti skupinu tvoří státy G8 a také Austrálie, Evropská komise, Španělsko a Švýcarsko. Jednání se často účastní i mezinárodní instituce jako je například Bezpečnostní rada OSN. Tato skupina byla ostatními státy vnímána jako skupina bohatých států, které se snaží o diktování a navádění směru chudým zemím.⁶⁹

Další platformou je i Global Counterterrorism Forum. Jedná se o jednu z nejnovějších platform na globální úrovni, která se zabývá terorismem. Tvoří ji 30 států a 14 mezinárodních organizací a to i včetně Africké unie a Interpolu. Toto fórum se zabývá činností podpory spravedlnosti, podpory obětí terorismu, problematikou v oblasti

⁶⁶ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁶⁷ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁶⁸ HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007.

⁶⁹ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

výkupného.⁷⁰ V této podkapitole je možno vidět, že existuje celá řada institucí, organizací a platforem, které se snaží jakýmkoliv způsobem bojovat proti hrozbě terorismus. Důležité je, že se situace ohledně problematiky terorismu rapidně změnila po 11. září 2001. Situace změnila jak postoj jednotlivých států, institucí a mezinárodních organizací, tak i přístup jejich činností k dané problematice.

Za rok 2018 došlo ve světě ke 2068 teroristickým útokům. Toto číslo je oproti roku 2017 větší o 692 útoků. Každým rokem dochází k nárůstu celkového počtu teroristických útoků. Většina útoků se odehrává mimo Evropu. Nejběžnějšími oblastmi jsou Pákistán, Afghánistán, Irák, Sýrie, Nigérie a země v severní Africe. V Evropě za rok 2018 byly uvedeny pouze 3% všech zaznamenaných útoků. Většina útoků v Evropě se stala v Turecku a Rusku. Ve státech, které jsou v Evropské unii, došlo za rok 2018 celkem k 21 útokům.⁷¹

⁷⁰ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017.

⁷¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Přehled teroristických útoků za rok 2018* [Online] [cit. 12. 02. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/prehled-teroristicky-utoku-za-rok-2018.aspx>

8 Charakteristika vybraných teroristických útoků

V této kapitole jsou charakterizovány a popsány vybrané teroristické útoky. Konkrétně, bombový útok na Boeing 747 PanAm, který se uskutečnil v roce 1988. Dále teroristický útok, který se stal v roce 2005 v Londýně, bombový útok v Jeseníku 25. 5. 1997, bombový útok v Oklahoma City v roce 1995 a útok na Staroměstském náměstí v Praze.

Bombový útok na Boeing 747 PanAm došlo 21. 12. 1988. Byl to Let na trase Londýn – New York. Tento letoun vybuchl ve výšce okolo 10 kilometrů nad skotským městem Lockerbie. Na palubě letadla bylo celkem 258 osob. Po několika sekundách od výbuchu dopadly části letounu na město, kde usmrtily 22 obyvatel. Městu způsobily značně velké materiální škody. Svědci, který tento výbuch viděli, přirovnali tento okamžik ke krupobití. Místo ledu z oblohy padaly kusy kovu a mrtvá těla. Spojené Království ihned poskytlo vrtulníky a průzkumná letadla. Ihned po této katastrofě byly zahájeny vyhledávací práce. Britské úřady poskytly přibližně týden po útoku informace, kde se udávalo, že příčinou pádu letadla byl výbuch bomby. Současně obdržela londýnská kancelář anonymní telefonát, kde se k uskutečnění útoku přihlásila teroristická organizace Strážci Islámské revoluce. Údajně by měl být tento čin pomstou za sestřelení dopravního letadla společnosti Iran Air. Tento letoun sestřelil omylem v červenci 1988 americký křižník, neboť jeho operátoři chybně považovali letoun, který se přibližoval za vojenský stroj, který provádí útočný manévr. V tomto letounu zemřelo 298 lidí. Proto tento incident vyvolal v Íránu i v dalších islámských zemích vlnu pobouření s touhou po odvetě. Americká vláda se za toto nedorozumění omluvila, koncem října podnikla západoněmecká policie razii a zatkla celkem 16 podezřelých osob. Někteří z nich měli falešné doklady, ale také výbušné systémy.⁷²

K bombovému výbuchu v Jeseníku došlo 25. 5. 1997 ve vestibulu lázeňského domu Priesnitz. Byla to individuální akce. V době, kdy bomba vybuchla, bylo v domě ubytováno celkem 168 osob. Výbuch, který proběhl s následným požárem, zdemoloval vestibul a velmi poškodil přízemí domu. Celkové škody byly odhadnuty kolem 20 milionů korun. Při tomto výbuchu bylo zraněno 16 osob a 5 z nich muselo být hospitalizováno. Následném zkoumání bylo zjištěno, že exploze byla způsobena přibližně 10 kilogramů neznámé výbušniny. Je prokázáno, že ve vzdálenosti 86 metrů od výbuchu byly nalezeny části lidské tkáně, které patřili dlouholetému návštěvníkovi lázní. Muž,

⁷² BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus II*. Praha: Police History, 1999.

jehož části lidské tkáně byli nalezeny, dříve pracoval pro firmu, která vyráběla trhaviny Semtex. Bylo zdokumentováno, že dvě minuty před výbuchem vešel do vestibulu s kufrem v ruce a posadil se do křesla. Tento muž trpěl více než 30 let duševní chorobou. Vyšetřovatelé následně prohledali jeho dům, kde bylo nalezeno 55 kilogramů klasických výbušnin. Výbuch, který se stal v Priesnitz je příkladem teroristického činu spáchaného psychopatickou osobností.⁷³

Další vybraný teroristický útok se stal v Londýně. V červenci roku 2005 došlo ke koordinovanému teroristickému útoku na dopravní linky ve velkoměstě. Tři útoky byly v podzemní dráze a jeden na autobus. Celkem bylo zabito 55 nevinných lidí a došlo ke zranění 700 osob.⁷⁴ Situace byla vážná, došlo ke kolapsu mobilní sítě. Veřejná doprava byla v Londýně zastavena a začala záchranná akce velkého rozsahu. K první explozi došlo ve vlaku, kde byla nálož umístěna na podlaze ve třetím vagónu. Druhá nálož byla umístěna v prvním voze vlaku, kde došlo k výbuchu mezi stanicemi King's Cross a Russel Square. Třetí výbuch v dalším vlaku, který mířil k nádraží Paddington. Poslední nálož explodovala v autobusu. Díky explozi byla střecha autobusu odtrhnuta a poškodila i okolní auta. Londýn požádal o pomoc i operační střediska v okolí Londýna a dobrovolné organizace jako je například Červený kříž. Firmy, které měli sídla v Londýně, poskytovali ten den své prostory. Využívaly se jako obvaziště raněných. Lidé, kteří neutrpěli vážné zranění, pomáhali v metru raněným dostat se co nejrychleji pryč z vlaku. Londýn vydal výzvu, aby se nevolalo na číslo záchranné služby v případech, kdy nejde o ohrožení života. Tuto výzvu nebrali občané na lehkou váhu. Výrazně pomohli operačnímu středisku a počet volání skutečně klesl pod běžný denní průměr.⁷⁵

Bombový útok v Oklahoma City, byl provedený 19. dubna 1995. Cílem teroristického útoku bylo sídlo federálních úřadů v hlavním městě státu Oklahoma (USA). Výbuch byl natolik silný, že odhodil devítipodlažní budovu do vzdálenosti 45 metrů. V době exploze bylo v budově kolem 600 úředníků a 200 návštěvníků. Dětské školka, která byla ve druhém patře budovy, byl postižena stejným způsobem. Výbuch poškodil i budovy, které byly v širokém okolí. Útok si vyžádal 168 obětí, včetně malých dětí. Více než 200 osob bylo zraněno. Ihned po výbuchu začaly probíhat záchranné práce. V provozu bylo přes 100 záchranářů a dobrovolníků. K útoku se nikdo nepřihlásil.

⁷³ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus II*. Praha: Police History, 1999.

⁷⁴ MIKA, Otakar J. a Jiří PATOČKA. *Ochrana před chemickým terorismem*. V Českých Budějovicích: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2007.

⁷⁵ HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007.

Zanedlouho vyšetřovatelé zjistili, že bomba byla umístěna do autobusu, který byl zaparkovaný před budovou. V průběhu pátrání se objevil hlavní podezřelý, který byl známý svými krajně pravicovými názory. Byl také členem extremistické protivládní organizace Milice severního Michiganu, od které odešel, protože se mu zdála velice umírněná. Na základě rozhodnutí poroty byl Mc Veigh odsouzen k trestu smrti. Teroristický útok v Oklahoma City měl vyšetřovací proces, který do té doby v amerických dějinách neměl obdoby. Nebyl mimořádný pouze rozsahem a následky. Tento útok poukázal v té době na nastupující trendy v oblasti terorismu. Nikdo nemůže vědět, jestli pachatel útočil na konkrétní cíle, nebo si kompenzoval svojí nenávist. Pokud se někdo, někdy rozhodne spáchat tento čin na základě duševní poruchy nebo afektu, pravděpodobně se mu to podaří. Pokud se na to podíváme z bezpečnostního hlediska, je to problém, který nelze téměř vyřešit⁷⁶

Poslední bombový útok, který bude v této kapitole uveden, je útok na Staroměstském náměstí. Útok, který dosud má neznámého pachatele. K útoku došlo 2. 6. 1990. V tento den vybuchla na Staroměstském náměstí v Praze nástražná bomba. Výbuch zranil několik osob. Bomba byla sestavena z uzavřené trubky. 2. srpna vybuchlo stejné zařízení v prostoru Hostivařské nádrže, kde byly zraněny dvě osoby.⁷⁷

Z pohledu charakteristiky se cíle teroristických útoků v posledních letech změnili. Obětí teroristického útoku jsou mnohem více místa, která jsou nejzranitelnější. Nejzranitelnější místa jsou měkké cíle, které byly vymezeny v kapitole číslo 4. Další faktor, který se změnil, je způsob provedení útoku. Dříve byly teroristické útoky převážně formou bombových útoků. V posledních letech teroristé mnohem častěji využívají střelné zbraně nebo dopravní prostředky. Dopravní prostředky využívají na nájezd do míst, kde je vysoká koncentrace osob. Většina útoků je vedena do míst, kde cíl je snadným terčem. Místa nejmenšího odporu. Efektivita je tedy mnohem vyšší, než kdyby útok měl nějaké překážky.⁷⁸

⁷⁶ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus II*. Praha: Police History, 1999.

⁷⁷ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus II*. Praha: Police History, 1999.

⁷⁸ NACOS, Brigitte Lebens. *Terrorism and counterterrorism. Fifth edition*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2016.

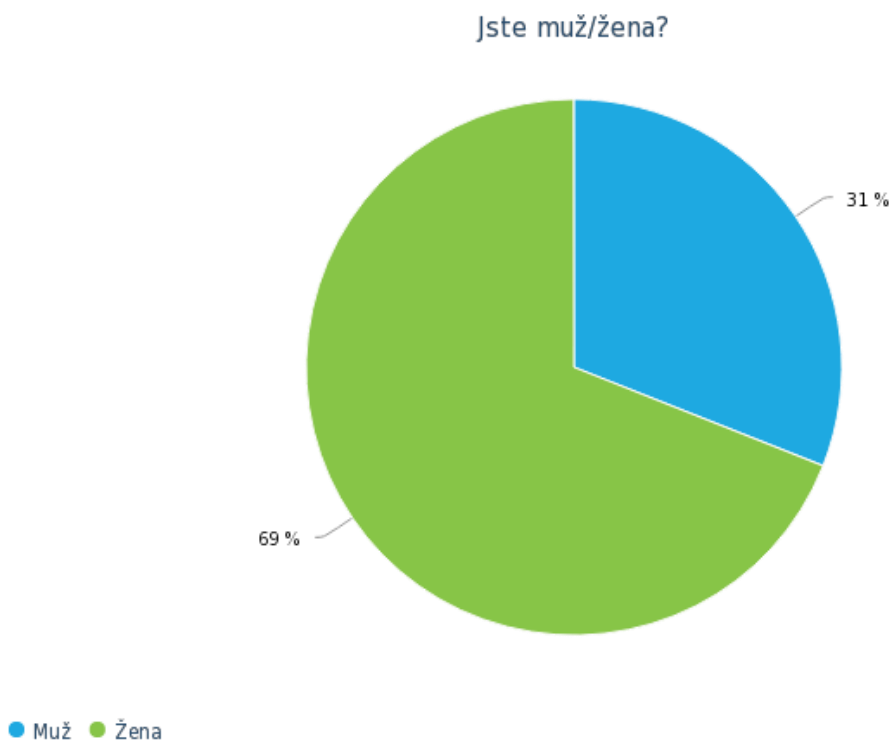
9 Dotazníkové šetření

Pro vypracování praktické části bakalářské práce je použita kvantitativní metoda, tedy dotazníkové šetření. Cílem dotazníku bylo zjistit, jak lidé vnímají hrozbu terorismu v České republice, jestli je problematika terorismu v České republice aktuální. Jestli lidé mají strach vycestovat do zahraničí, nebo navštěvovat kulturní a společenské akce kvůli potencionální hrozbě terorismu. Na základě dotazníků byly následně stanoveny hypotézy, které byly ze zjištěných výsledků zanalyzovány a zodpovězeny.

Dotazník obsahuje celkem 11 otázek. Byl vytvořen elektronicky pomocí internetového portálu survio.com. Dotazník byl zcela anonymní. Bylo osloveno celkem 100 respondentů, kde všichni respondenti na dotazník odpověděli. Tudiž celkem na dotazník odpovědělo 100 respondentů. Většina otázek je uzavřená. Dotazník byl šířen pomocí sociálních sítí a odpověděli na něj převážně lidé z Jihočeského kraje a blízkého okolí. Důležité skupiny lidí byly pro dotazníkové šetření ve věkovém rozmezí 21 – 50 let a 50 a více, celkem dosáhly 69 %. Dotazníkové šetření bylo záměrně nejvíce cíleno na tyto skupiny, protože podle autora mají největší přehled o situacích, které se dějí kolem nás.

Otázka č. 1: Jste muž/žena?

Graf č. 3 - Pohlaví respondentů

Zdroj: *Vlastní*

Z grafu č. 3 vyplývá, že celkem zodpovědělo 100 respondentů. Z toho bylo 69 žen (69 %) a 31 mužů (31 %)

Otázka č. 2: Kolik je Vám let?

Graf č. 4 - Věk respondentů

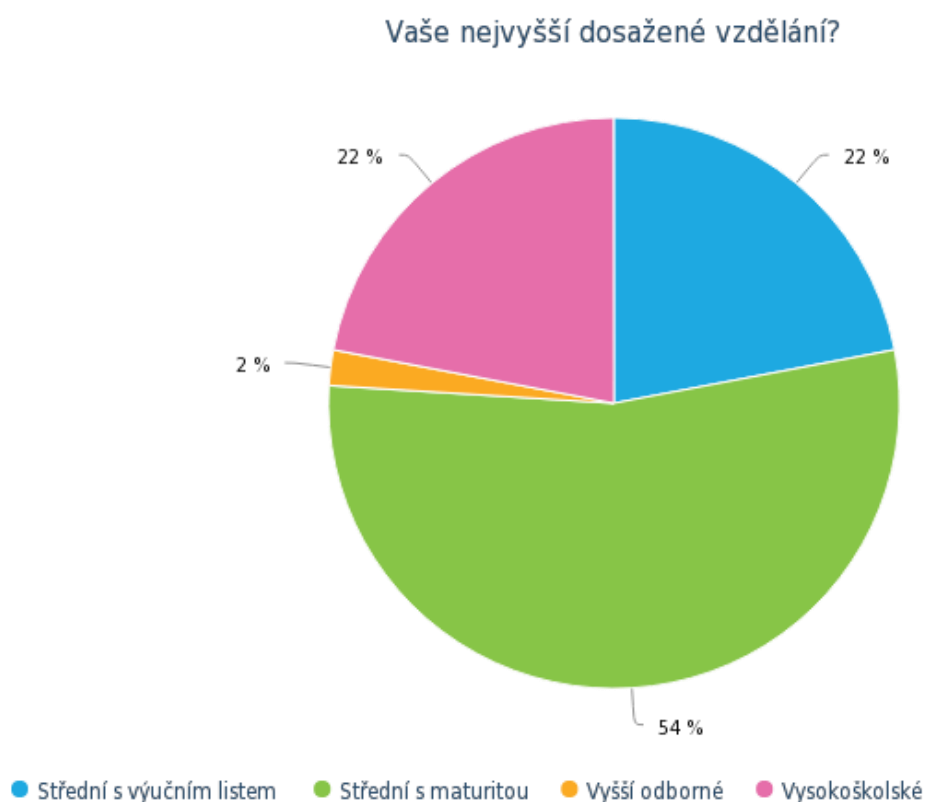

Zdroj: *Vlastní*

V dotazníku byly uvedeny tři věkové kategorie. Nejvyšší počet respondentů spadal do kategorie 21 – 50 let a to 68 (68 %). V další kategorii do 20 let byl počet respondentů 31 (31 %). Poslední kategorie 51 a více let bylo počet respondentů 1 (1 %).

Otázka č. 3: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf č. 5 - Vzdělání respondentů

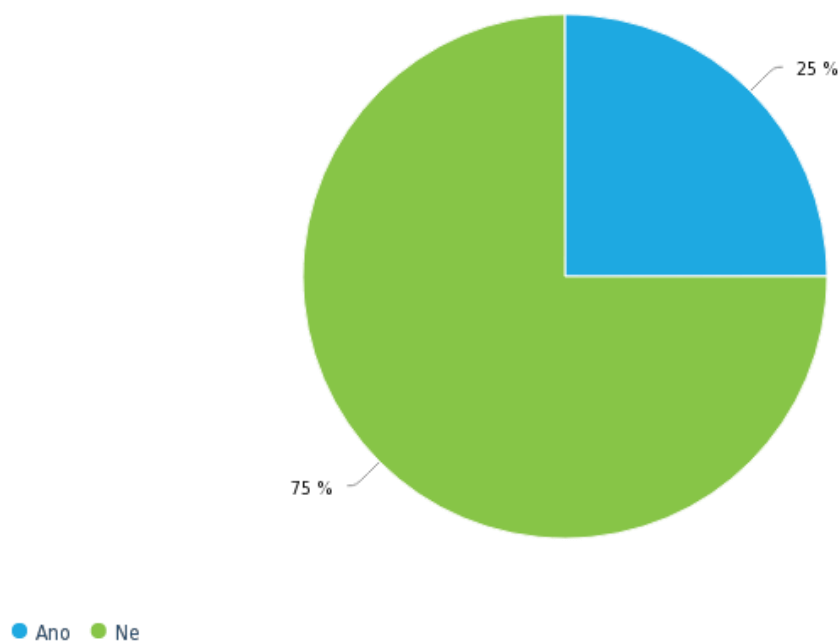
Zdroj: Vlastní

Třetí otázka, na kterou respondenti odpovídali, byla, jakého nejvyššího vzdělání dosáhli. Nejvíce respondentů dosáhlo vzdělání střední s maturitou, celkem 54 (54 %). Další kategorie byla střední s výučním listem, té dosáhlo celkem 22 respondentů, tudíž (22 %). Vysokoškolské vzdělání mělo 22 respondentů (22 %) a vyšší odborné byli 2 respondenti (2 %). Lze vypovědět, že do dotazníkového šetření se zapojili převážně osoby s dokončenou střední školou.

Otázka č. 4: Domníváte se, že problematika terorismu v ČR je aktuální?

Graf č. 6 - Aktuálnost terorismu v ČR

Domníváte se, že problematika terorismu v ČR je aktuální?

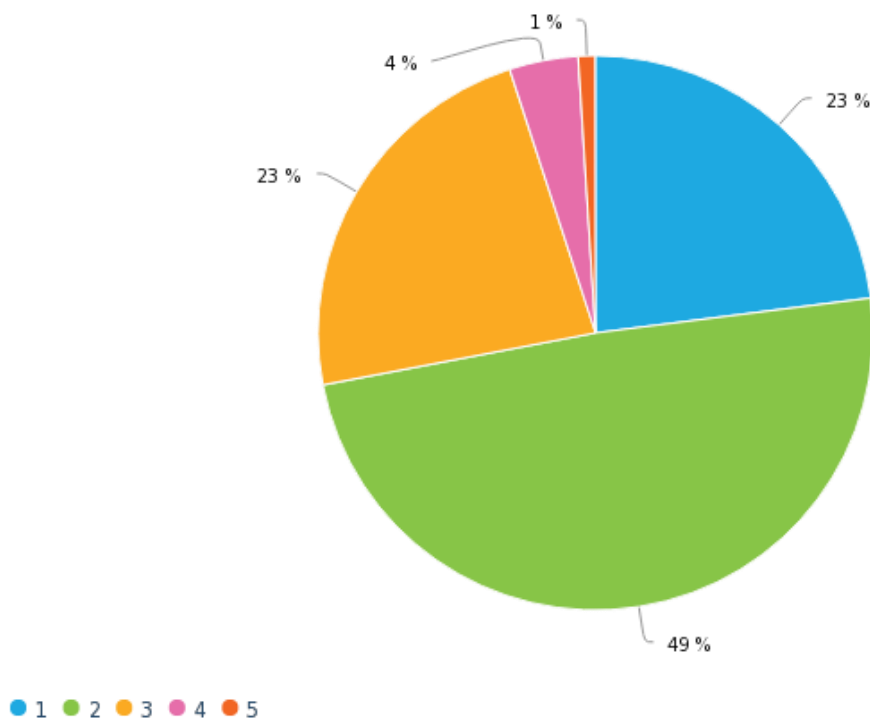
Zdroj: Vlastní

V otázce číslo 4 respondenti odpovídali na otázku, která se týká aktuálnosti terorismu v České republice. 75 respondentů (75 %) odpovědělo, že aktuální není. 25 respondentů (25 %) odpovědělo, že aktuální je. Tato otázka velmi napovídá k předpokládanému naplnění jedné z uvedených hypotéz, konkrétně hypotéza číslo 1.

Otázka č. 5: Je šance, že se stane ČR obětí teroristického útoku? (1- nízká, 5- vysoká)

Graf č. 7 - ČR jako oběť teroristického útoku

Je šance, že se stane ČR obětí teroristického útoku? (1- nízká, 5 - vysoká)

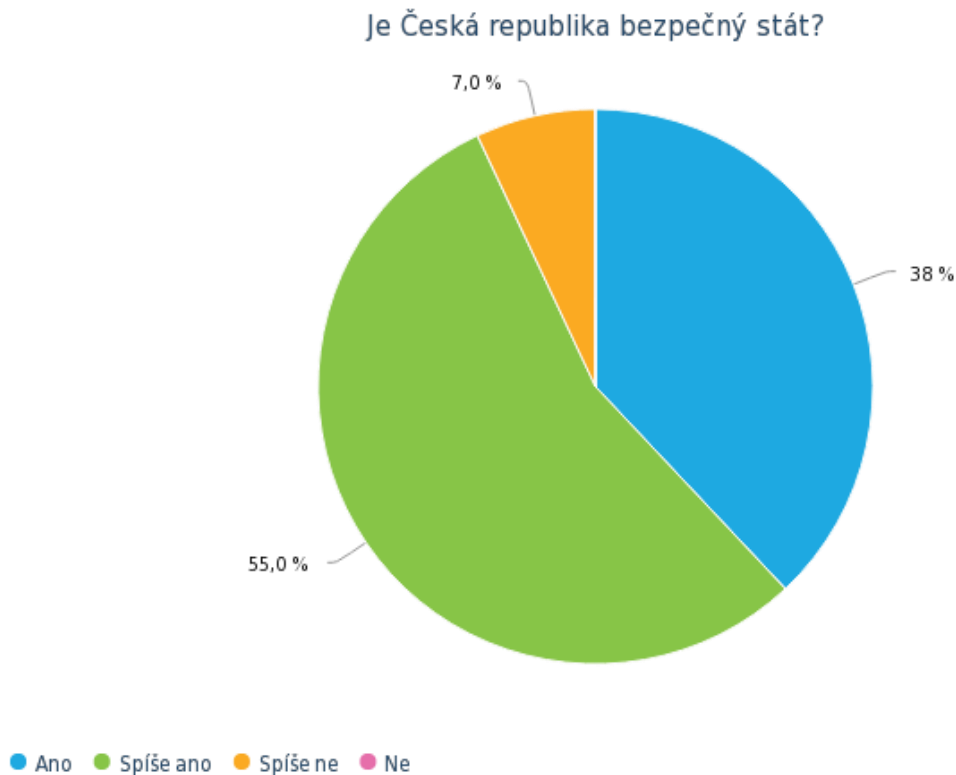
Zdroj: Vlastní

Z grafu č. 7 je možno vidět, že nejvíce respondentů, 49 (49 %), zvolilo možnost 2, tudíž se jedná o nižší pravděpodobnost potenciálního útoku. 23 (23 %) respondentů zaškrtili možnost 1, jedná se o možnost, která zcela vylučuje potenciální útok nebo hrozbu útoku. Možnost 3 dalo 23 (23 %) respondentů, tato možnost označuje střední cestu, obvykle stanovenou slovem nevím. 4 (4 %) respondenti označili možnost 4, která nám udává, že je nějaká možnost potenciální hrozby útoku. Poslední možnost byla 5, tuto možnost zadal 1 (1 %) respondent, který tím uvádí, že je vysoká možnost teroristického útoku.

Tato otázka, stejně jako otázka č. 4 nám ukazuje odpověď na předpokládanou a zároveň stanovenou hypotézu v bakalářské práci.

Otázka č. 6: Je Česká republika bezpečný stát?

Graf č. 8 - Bezpečnost České republiky

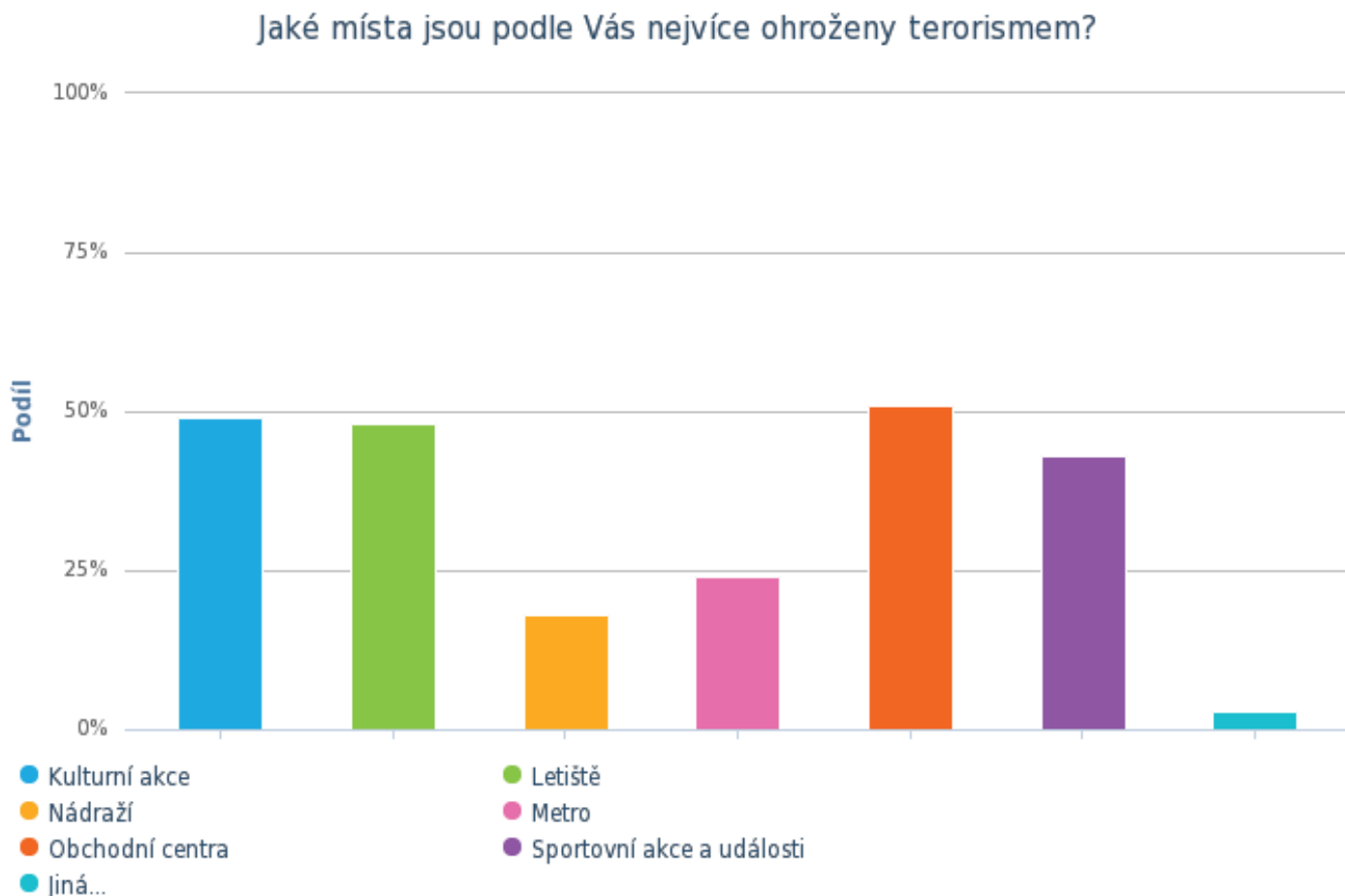
Zdroj: Vlastní

V otázce číslo 6 respondenti odpovídali na otázku, která se týká bezpečnosti v České republice. Většina, 55 (55 %), respondentů uvedla možnost spíše ano. Tato možnost uvádí, že většina respondentů si myslí, že je Česká republika v rámci možností bezpečný stát. 38 (38 %) respondentů uvedlo možnost ano. Toto tvrzení ukazuje, že 38 respondentů tvrdí, že Česká republika je naprosto bezpečný stát. Možnost spíše ne uvedlo 7 (7 %) respondentů. Tato možnost ukazuje, že 7 respondentů si myslí, že Česká republika tolik bezpečná není. Můžeme předpokládat, že respondenti odpovídali na základě znalostí a jevů, které se odehrávají v sousedních státech, nebo státech v Evropské unii, jako je například Francie, Německo, které až tak bezpečné nejsou.

Tato otázka je důležitá pro odpověď na stanovenou hypotézu. Konkrétně na hypotézu č. 2.

Otázka č. 7: Jaké místa jsou podle Vás nejvíce ohroženy terorismem?

Graf č. 9 - Místa ohrožené terorismem

Zdroj: Vlastní

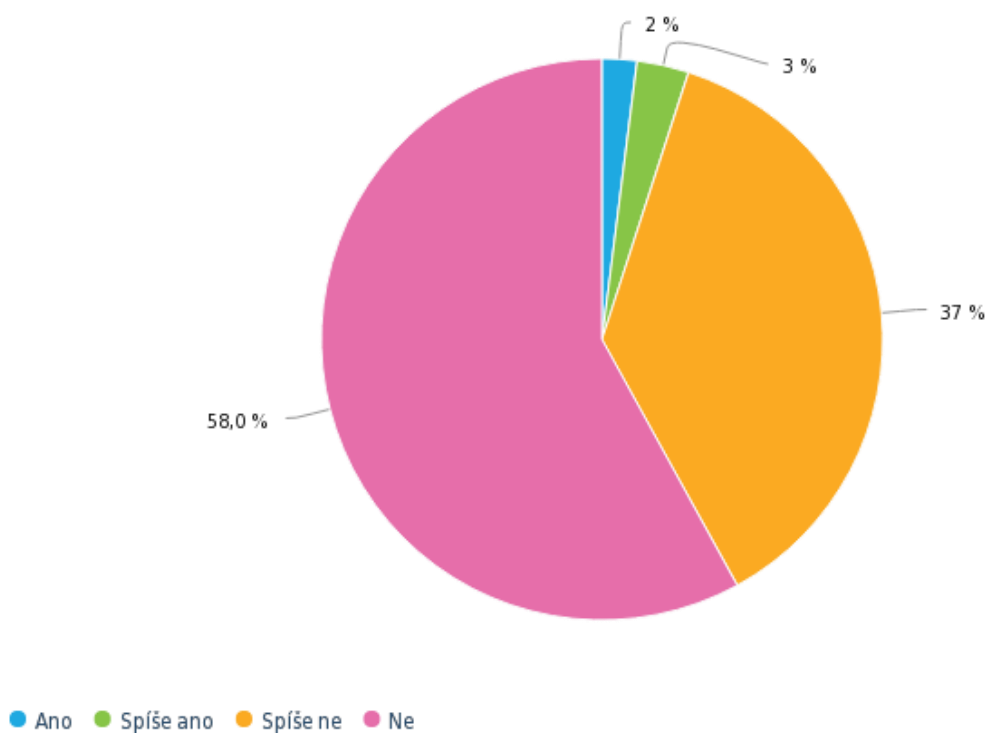
Otázka číslo 7 směřovala ke zjištění, jaká podle daných respondentů jsou nejohroženější místa, které jsou rizikem pro potenciální hrozbu, jako je terorismus. V této otázce mohli respondenti zadat více možností. Nejvíce respondentů zaškrtnulo možnost Obchodní centra. Tuto možnost zvolilo 51 (51 %) respondentů a dělá z ní nejčastější odpověď na to, kam teroristé nejvíce cílí své útoky. Možnost kulturní akce zvolilo 49 (49 %) respondentů a letiště 48 (48 %) respondentů. Dále 43 (43 %) respondentů uvedlo, že sportovní akce a události mohou být terčem pro teroristický útok. 24 (24 %) respondentů uvedlo možnost metro, a 18 (18 %) respondentů uvedlo možnost nádraží. 3 respondenti uvedli také možnost jiné. V této možnosti se všichni shodli na tvrzení *při běžném životě na ulicích*.

U této otázky se nám potvrdila tvrzení ze 4. kapitoly, konkrétně měkké cíle. Tyto odpovědi nám naznačují, že skutečně teroristická taktika je útok na místo s největší koncentrací lidí.

Otázka č. 8: Máte strach navštěvovat kulturní akce kvůli potencionální hrozbě terorismu?

Graf č. 10 - Strach z navštěvování kulturních akcí

Máte strach navštěvovat kulturní akce kvůli potencionální hrozbě terorismu?

Zdroj: Vlastní

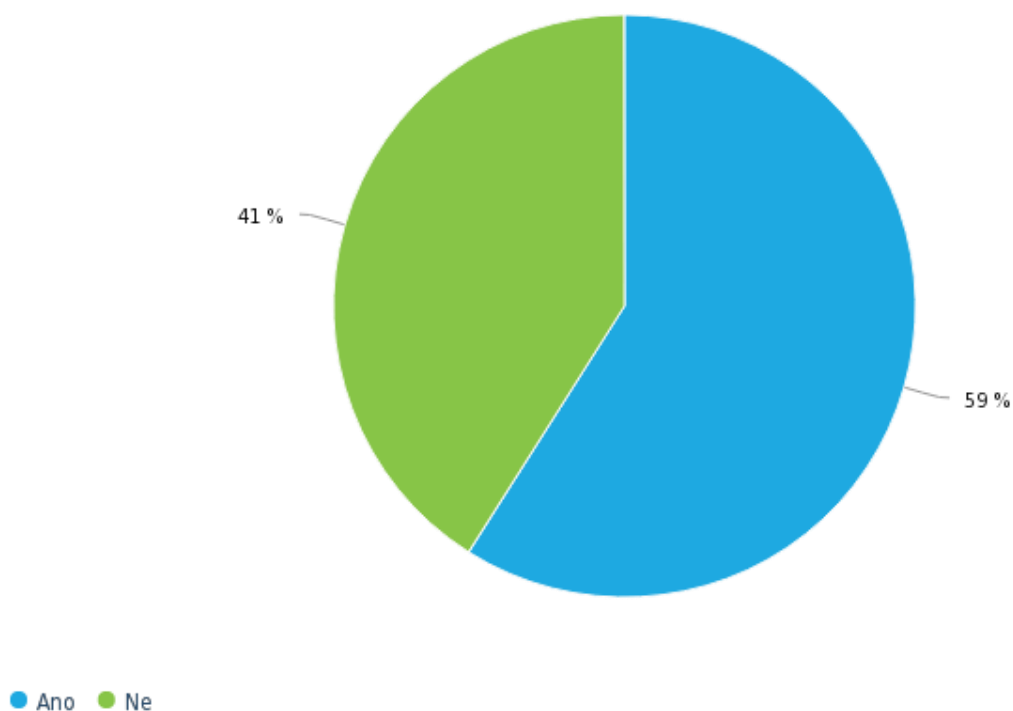
Tato otázka směřovala také k naplnění cílů praktické části, stejně jako otázka č. 11. Celkem 58 (58 %) respondentů uvedlo možnost ne. Tudiž, je možno potvrdit, že více než polovina respondentů nemá žádný strach navštěvovat kulturní a společenské akce. Možnost spíše ne uvedlo celkem 37 (37 %) respondentů. Dále 3 respondenti uvedli možnost spíše ne, a 2 respondenti uvedli možnost ano.

Otázka č. 8 poskytuje informace pro naplnění předpokládané hypotézy č. 3.

Otázka č. 9: Domníváte se, že je informovanost o terorismu dostatečná?

Graf č. 11 - Informovanost o terorismu

Domníváte se, že je informovanost o terorismu dostatečná?

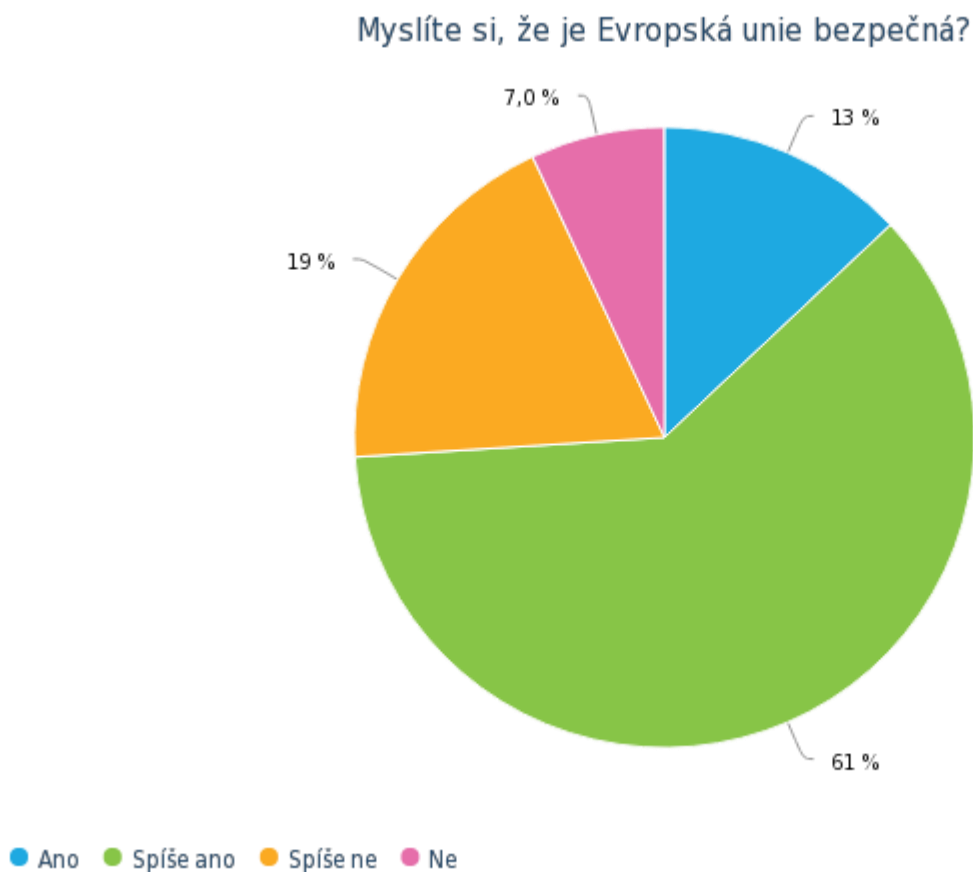

Zdroj: Vlastní

Otázka č. 9 slouží jako informativní. Na otázku odpovědělo všech 100 dotazovaných. Respondenti měli na výběr pouze dvě odpovědi. 41 (41 %) respondentů uvedlo, že informovanost o hrozbě terorismu dostatečná není. 59 (59 %) respondentů uvedlo, že informovanost ohledně terorismu je dostatečná. Čísla ukazují, že skoro polovina respondentů by ocenila větší informovanost, která se týká terorismu.

Otázka č. 10: Myslíte si, že je Evropská unie bezpečná?

Graf č. 12 - Bezpečnost Evropské unie

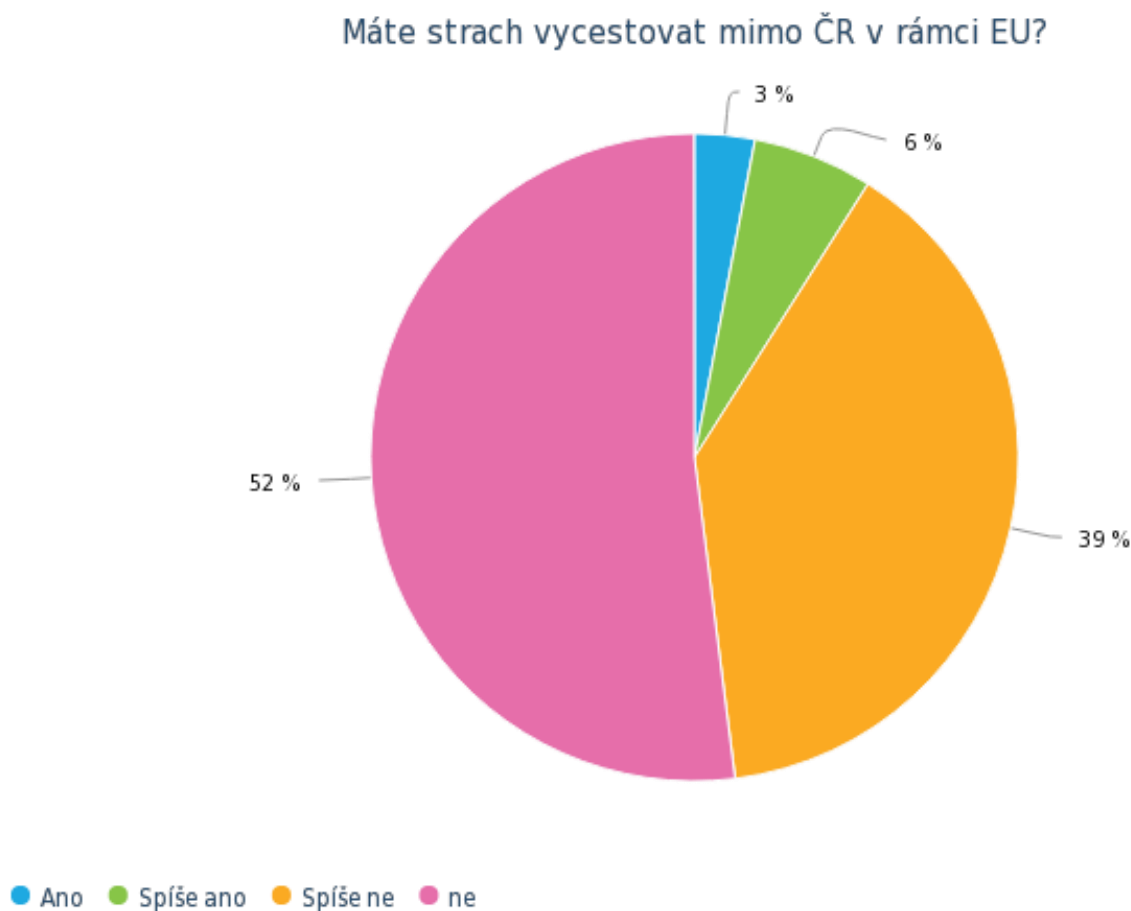

Zdroj: Vlastní

Otázka č. 10 měla za cíl zjistit, jestli je v Evropské unii bezpečno. Na grafu je možno vidět, že většina respondentů odpověděla možností spíše ano. Šlo o 61 (61 %) dotázaných. 13 (13 %) respondentů odpovědělo možností ano. Myslí si, že Evropská unie je naprosto bezpečná. 19 (19 %) respondentů zadalo možnost spíše ne. Poslední možnost je ne a tu zadalo 7 (7 %) dotázaných. Tato otázka velmi napovídá na hypotézu č. 2. Tato hypotéza, která je stanovena, se týká bezpečnosti v České republice a bezpečnosti v Evropské unii.

Otázka č. 11: Máte strach vycestovat mimo ČR v rámci EU?

Graf č. 13 - Strach z vycestování

Zdroj: Vlastní

Otázka č. 11 uvádí, jestli respondenti momentálně mají strach vycestovat mimo Českou republiku v rámci Evropské unie. V této otázce dotázaní měli čtyři možnosti. Z grafu č. 13 vyplývá, že respondenti z 52 % (52 respondentů) uvedli možnost ne, tudíž nemají žádný strach, že by byl spáchán teroristický útok na danou oblast v den, kdy jsou na pobytu v zahraničí. 39 (39 %) respondentů uvedlo možnost spíše ne. 39 respondentů minimálně přemýšlejí nad danou oblastí, ale berou ji na lehkou váhu. 6 (6 %) uvedlo možnost spíše ano. Tato možnost znázorňuje, že respondenti přemýšlejí nad danou problematikou a počítají, i když v malém rozsahu, že nějaké riziko zde existuje. 3 respondenti uvedli možnost ano, tudíž mají strach vycestovat do zahraničí.

Tato otázka výrazně napomáhá k potvrzení stanovené hypotézy číslo 3.

10 Diskuze

Před 5 lety se v Paříži odehrála tragická událost, která zasáhla hudební klub Bataclan, kde zemřelo velké množství mladých lidí. Tato událost se autora hluboce dotkla, protože si jí uměl představit na vlastní kůži. Autor si všiml, že tato událost je na veřejnosti velmi probírána. Postupem času tato událost ztratila na své naléhavosti. Z této zkušenosti autor vyvozuje, že i po masivně medializovaném teroristickém útoku, kdy vzrůstají obavy ve společnosti i u jednotlivých obyvatel o vlastní bezpečnost a bezpečnost státu, se během času obavy obyvatel zmenšují, až jsou téměř nahrazeny jinými událostmi a obavami.

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku terorismu. V praktické části je zvolena metoda, která se nazývá dotazníkové šetření. Dotazník byl zhotoven na portálu survio.com a byl šířen pomocí odkazu přes sociální sítě. Celkem odpovědělo 100 respondentů. Při šíření dotazníkového šetření proběhla řada diskuzí na toto téma, tudíž se může stanovit, že terorismus je v současné době velmi diskutovaným tématem.

Cíl, v rámci praktické části, který byl v bakalářské práci stanoven, byl splněn. Pomocí dotazníkového šetření vyplynula odpověď na stanovené hypotézy.

Hypotéza č. 1: Předpokládá se, že pro většinu respondentů, dotázaných, je téma a problematika terorismu aktuální.

Pro vyhodnocení hypotézy č. 1 byla použita otázka v dotazníkovém šetření č. 4 a otázka č. 5. V otázce č. 4 bylo stanoveno, zdali se respondenti domnívají, že problematika terorismu je v České republice aktuální. Na tuto otázku dotázaný dokázali odpovědět, že 75 respondentů si myslí, že terorismus aktuální není. 25 respondentů uvažuje obráceně, tudíž si myslí, že ano. V otázce č. 5 je stanoveno, jestli je nějaká šance, že se stane Česká republika obětí teroristického útoku. Otázka byla uzavřená a sdělena stylem (1- nízká, 5- vysoká). 72 respondentů ze 100 uvedlo, že je nízká pravděpodobnost teroristického útoku v České republice. 23 respondentů dali možnosti 3, tudíž tuto možnost je možné definovat jako ano, i ne. Pouze 5 dotázaných odpovědělo, že je nějaké potencionální riziky hrozby teroristického útoku.

Sběr informací probíhal v období, kdy v České republice probíhal nouzový stav státu. Je možné, že respondenti přemýšlejí spíše nad touto situací.

Stanovená hypotéza č. 1 **není potvrzena.**

Hypotéza č. 2: Předpokládá se, že Česká republika patří k bezpečným zemím společně s Evropskou unií.

Pro vyhodnocení hypotézy č. 2 byly použity otázky z dotazníkového šetření, konkrétně otázka č. 6 a otázka č. 10. Otázka č. 6 přinesla přehled o tom, jestli je pro respondenty Česká republika bezpečný stát. V této otázce respondenti odpověděli většinou Spíše ano, ano. Pouze 7 respondentů odpovědělo možnostmi spíše ne. Otázka č. 10 obsahovala, jestli je Evropská unie bezpečná. Na tuto otázku odpovědělo celkem 100 respondentů a z velké části bylo zaškrtnuta odpověď spíše ano, ano. Pouze 26 respondentů ze 100 dotázaných uvedli, že Evropská unie bezpečná není.

Ze statistik, které vychází z dotazníkového šetření, jasně vyplývá, že respondenti považují Evropskou unii a Českou republiku za bezpečnou.

Stanovená hypotéza č. 2 se **potvrdila**.

Hypotéza č. 3: Předpokládá se, že respondenti nemají obavu z vycestování v rámci EU a z navštěvování kulturních a společenských akcí.

Pro vyhodnocení hypotézy č. 3 byly použity otázky z dotazníkového šetření č. 8 a č. 11. Otázka č. 8 uvádí, zda respondenti mají strach navštěvovat kulturní akce. Drtivá většina respondentů odpověděla negativně. 58 respondentů odpovědělo, že nemají absolutně žádný strach, tudíž byla zaškrtnuta možnost ne. 37 respondentů zaškrtnulo možnost spíše ne. Pouze 5 respondentů má strach, že je potencionální riziko hrozby terorismu. V otázce č. 11, kde se stanovuje, zda respondenti mají strach vycestovat v rámci EU mimo Českou republiku. Na tuto otázku byla odpověď většiny, že ne. Celkem 52 dotázaných odpovědělo možnostmi ne. 39 respondentů odpovědělo možnostmi spíše ne. Pouze 9 dotázaných zadalo, že mají strach z vycestování, kvůli terorismu.

Z grafu lze jasně vyčíst, že respondenti nemají skoro žádný strach z potencionální hrozby, jako je teroristický útok.

Stanovená hypotéza č. 3 se **potvrdila**.

Dle stanovených hypotéz lze říci, že většina dotázaných respondentů nemá strach z možného teroristického útoku na místo, kde se právě nachází. Autor také zjistil, že pro většinu dotázaných není problematika terorismu aktuální. Sběr informací nastal, kdy v České republice probíhal nouzový stav, kvůli dané situaci. Problematika terorismu tudíž

nebyla skoro vůbec medializována. Média mají na obyvatele obrovský vliv, proto většina dotázaných uvedla, že terorismus aktuální není a ČR s EU jsou bezpečné. Autor vyvozuje tyto informace. Lze říci, že obyvatelé si myslí, že pojem terorismus aktuální není, ale autor se domnívá, že i kvůli momentální situaci terorismus aktuální je. Je jen otázkou kdy a kde teroristé znovu udeří, ať už fyzicky, nebo přes informační technologie. Po dalším incidentu, který bude masivně medializovaný, většina obyvatel změni svůj postoj k dané problematice.

Závěr

Problematika terorismu je neustále aktuální po celém světě. Jejich cílem je vzbuzovat strach a obavy ve společnosti. Kvůli útoku, který se stal 11. září 2001, bylo zpřísněno mnoho bezpečnostních opatření, jak na úrovni státní, tak i na úrovni evropské a globální. Bezpečnostní opatření, které se vyjednávalo několik let, šlo dojednat během několika týdnů. Bohužel i přes všechny nové bezpečnostní opatření, bezpečnostní strategie, přes všechny akční plány má terorismus stoupající tendenci.

Terorismus prošel obrovským vývojem, už se nejedná pouze o vydírání, únosy, zadržení rukojmí, bombové útoky a podobně, ale vyskytuje se i v oblasti informačních technologií, o kterých se společnost v některých případech ani nedozví. Dnešní populace je masivně ovlivněna pomocí médií a společenských názorů, tudíž je zcela jednoduché zatajit teroristický útok, který se stal v oblasti informační technologie.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jak obyvatelstvo vnímá hrozbu terorismu v jejich životě. Aby tento cíl byl naplněn, autor provedl v praktické části dotazníkové šetření, které bylo šířeno pomocí sociálních sítí. Touto formou autor získal celkem 100 respondentů, kteří dotazník vyplnili. Šetření bylo zaměřeno na otázky týkající se strachu z vycestování do zahraničí, strachu z navštěvování kulturních a společenských akcí, zda je terorismus aktuální a jaká je potencionální šance, že se Česká republika stane obětí teroristického útoku. Na základě responzí autor dostal odpověď na dané hypotézy, které byly v bakalářské práci stanoveny. Pomocí šetření autor naplnil hlavní cíl bakalářské práce.

V teoretické části autor vymezil pojem terorismus a následně nastínil historický vývoj terorismu. Další kapitolou byly měkké cíle, kde autor nastínil určitý přehled měkkých cílů a ohrožení měkkých cílů s následnou ochranou. Kapitola pátá udává typy teroristických útoků. Jedná se například o bombový útok, zadržení rukojmí, únosy a o propagandu. Další kapitoly se věnují boji proti terorismu jak na území České republiky, tak i na evropské úrovni a úrovni globální. Je věnována pozornost bezpečnostním strategiím a opatřením v České republice, v Evropské unii, i v globálním měřítku. Poslední kapitola je věnována charakteristikou vybraných teroristických útoků. Touto kapitolou autor splnil dílčí cíl, který byl v bakalářské práci stanoven.

Závěrem lze říci, že fenomén terorismus je šířící se hrozba, na kterou je nutné se připravit. Téměř každý stát, každá organizace a platforma vydává různá bezpečnostní

opatření, na které je potřeba brát ohledy, i když omezují společnost v rámci lidskoprávních svobod.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Praha: Police History, 1999. 141 s. ISBN 80-902670-1-7.
2. CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. *Logika terorismu*. Praha: Academia, 2009. 321 s. *Historie (Academia)*. ISBN 978-80-200-1724-6.
3. SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. 345 s. *Sociologické aktuality*. ISBN 978-80-7419-038-4.
4. FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. 256 s. ISBN 978-80-244-5040-7.
5. BÍLKOVÁ, Veronika. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 335 s. *Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk)*. ISBN 978-80-7380-513-5
6. ŠÍN, Robin. *Medicína katastrof*. Praha: Galén, 2017. 351 s. ISBN 978-80-7492-295-4.
7. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9.
8. KRULÍK, Oldřich, Ivan MAŠEK a Otakar J. MIKA. *Fenomén současného terorismu*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2008. 124 s. ISBN 978-80-214-3600-8.
9. DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. 143 s. *Vysokoškolské právnické učebnice*. ISBN 80-7201-524-9.
10. PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*: [vysokoškolská učebnice]. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2010. 424 s. ISBN 978-80-7201-813-0.
11. HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007. 182 s. ISBN 978-80-7231-295-5.
12. MIKA, Otakar J. a Jiří PATOČKA. *Ochrana před chemickým terorismem*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2007. 106 s. ISBN 978-80-7040-934-3.
13. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Praha: Police History, 1999. 197 s. ISBN 80-902670-4-1

14. MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Triton, 2003. 98 s. ISBN 80-7254-409-8.
15. BRADNOVÁ, Hana. *Encyklopedický slovník*. Praha: Odeon, 1993. 1253 s. Klub čtenářů (Odeon). ISBN 80-207-0438-8
16. NACOS, Brigitte Lebens. *Terrorism and counterterrorism. Fifth edition*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2016. 500 p. ISBN 978-1-138-19012-2

Elektronické zdroje

1. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013* [Online]. Praha, Česká republika, 2013. [cit. 04. 02. 2020] Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>
2. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Základy ochrany měkkých cílů - Metodika* [Online] Praha, červen 2016 [cit. 06. 12. 2019]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/terorismus-web-dokumenty-metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>
3. NEKVAPILOVÁ, Vlasta. *Teroristický útok v Bostonu* [online]. Informační středisko medicíny katastrof, Úrazová nemocnice v Brně. [cit. 1. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.unbr.cz/Data/files/Konf%20MEKA%202014/18MEKA2014%20Nekvapilov%C3%A1.pdf>
4. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Stupně ohrožení terorismem* [Online] [cit. 14. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>
5. VLÁDA ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky* [Online] Praha: MZV, 2015. [cit. 16. 03. 2020]. Dostupné na: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>
6. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Přehled teroristických útoků za rok 2018* [Online] [cit. 12. 02. 2020]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/prehled-teroristicky-utoku-za-rok-2018.aspx>

Seznam zkratk

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

OSN – Organizace spojených národů

NATO – Severoatlantická aliance

Např. – Například

Atd. – A tak dále

Apod. – A podobně

OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

ATU – Oddělení boje proti terorismu (Action against Terrorist Unit)

IRA – Severoirští teroristé

Seznam grafů a obrázků

Seznam grafů:

Graf č. 1- Cíle teroristických útoků	18
Graf č. 2 - Typy teroristických útoků.....	24
Graf č. 3 - Pohlaví respondentů	42
Graf č. 4 - Věk respondentů	43
Graf č. 5 - Vzdělání respondentů.....	44
Graf č. 6 - Aktuálnost terorismu v ČR	45
Graf č. 7 - ČR jako oběť teroristického útoku.....	46
Graf č. 8 - Bezpečnost České republiky	47
Graf č. 9 - Místa ohrožené terorismem	48
Graf č. 10 - Strach z navštěvování kulturních akcí.....	49
Graf č. 11 - Informovanost o terorismu	50
Graf č. 12 - Bezpečnost Evropské unie.....	51
Graf č. 13 - Strach z vycestování.....	52

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1 - Bezpečnostní systém	19
--	----